

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TANBURİ CEMİL BEY'İN TRT
REPERTUVARINDAKİ SAZ ESERLERİNİN
MAKAMSAL AÇIDAN ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi RAMAZAN
KAMILOĞLU

HAZIRLAYAN
MUHAMMED HANEFİ
EFE

MALATYA-2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TANBURİ CEMİL BEY'İN TRT REPERTUVARINDAKİ SAZ ESERLERİNİN
MAKAMSAL AÇIDAN ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
MUHAMMED HANEFİ EFE

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi RAMAZAN KAMILOĞLU

MALATYA 2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TANBURI CEMİL BEY'İN TRT
REPERTUVARINDAKİ SAZ ESERLERİNİN
MAKAMSAL AÇIDAN ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi
RAMAZAN KAMILOĞLU

HAZIRLAYAN
MUHAMMED HANEFİ
EFE

Jürimiz 26/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda bu yüksek lisans tezini (oybirliği /oyçokluğu) ile başarılı bulunarak Türk Müziği Anabilim, Türk Müziği Bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri üyelerinin Unvan Adı Soyadı	İmzası
1. <u>Doç. Dr. Yavuz Demirel</u>	<u>[İmza]</u>
2. <u>Dr. Öğr. Üy. Ramazan Kamiloglu</u>	<u>[İmza]</u>
3. <u>Dr. Öğr. Üy. Ünsal Deniz</u>	<u>[İmza]</u>
4.	

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mehmet KUBAT
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan KAMILOĞLU danışmanlığında hazırlamış olduğum "Tanburi Cemil Bey'in TRT Repertuvarındaki Saz Eserlerinin Makamsal Açıdan Analizi" başlıklı tez çalışmamın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve faydalanmış olduğum bütün kaynakların kaynakça bölümünde uygun bir şekilde gösterildiğini ifade eder ve bunu onurumla tasdik ederim.

Muhammed Hanefi EFE

ÖNSÖZ

Bu çalışma Tanburi Cemil Bey'in saz eserlerinin ele alınıp, makamsal açıdan incelendiği, makamları eserlerine nasıl nakşettiğini detaylı bir biçimde ortaya koyan bir çalışmadır. Araştırmam sürecinde benden yardımını esirgemeyip desteğini eksik etmeyen çok değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ramazan KAMILOĞLU'na, bu araştırmanın tamamlandıktan sonra tez haline getirilmesinde yardımcı olan sevgili kız kardeşim Hilal EFE'ye, analizini yaptığım eserlerin notalarının bana ulaşmasında çok büyük yardımcı olan sevgili Ayhan KIZILDAĞ'a, yüksek lisans eğitimim süresince yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen sevgili arkadaşlarım Süleyman KURT ve Arif KARAKAYA'ya, yine eğitim süresince Malatya'da bizi evlerinde ağırlayan Pir Kemal BARIŞ ve Muhammed Maruf KUTLUCA'ya ve daima yanımda olan, beni her bakımdan destekleyen anneme, babama ve küçük kardeşim Halil İbrahim EFE'ye teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Bu çalışmada Tanbur virtüözü olan Tanburi Cemil Bey'in 21 adet saz eseri ele alınmış, bu eserlerde makamları nasıl kullandığı, eserlerin hangi kısımlarında hangi geçkilerin, çeşnilerin kullanıldığı tek tek açıklanmıştır. Tanburi Cemil Bey, Türk Müziğine kazandırdığı tanbur çalım tekniği ve bestelediği eserler açısından çok önemli bir sazende ve bestekardır. Bu çalışmanın amacı da böylesine büyük bir virtüözün saz eserlerini makamsal açıdan inceleyip makamları eserlerinde nasıl işlediğini ortaya çıkararak Türk Müziğine katkıda bulunmaktır.

Anahtar Sözcükler: Tanburi Cemil Bey, Makamsal Analiz, Saz Eserleri.

ABSTRACT

In this study, twenty-one instrumental works of Tanburi Cemil Bey, a virtuoso of Tanbur, are discussed and how he used makams in which parts of his works, which transitions and flavors were used is explained one by one. Tanburi Cemil Bey is a very important musician and a composer in terms of his tanbur playing technique that he introduced to Turkish Music and the works he composed. The aim of this study is to contribute to Turkish music by analyzing instrumental works of such a great virtuoso in terms of makam and revealing how he used makams in his works.

Key Words: Tanburi Cemil Bey, Analysis of Makam, Instrumental Works.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
ONUR SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
EKLER DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Tanburi Cemil Bey'in Hayatı.....	1
1.2. Tanburi Cemil Bey'in Sanatı	2
1.3. Tanburi Cemil Bey'in Eserleri.....	2
1.3.1.Saz Eserleri.....	2
1.3.1.Sözlü Eserleri	3
1.4.Tanburi Cemil Bey'in Bestelediği Saz Eseri Formları	4
1.4.1.Peşrev.....	4
1.4.2.Saz Semaisi	4
1.4.3.Longa	4
1.4.4.Sirto.....	4
1.4.5.Oyun Havası.....	5
1.4.6.Zeybek	5
1.5.Tanburi Cemil Bey'in Bestelediği Saz Eserlerinde Kullandığı Makamlar.....	5
1.5.1.Bestenigar Makamı	5
1.5.2.Ferahfeza Makamı.....	6
1.5.3.Hicazkar Makamı.....	7
1.5.4.Hüseyni Makamı.....	7
1.5.5.Isfahan Makamı.....	8
1.5.6.Kürdili Hicazkar Makamı	9
1.5.7.Mahur Makamı.....	10
1.5.8.Muhayyer Makamı.....	11

1.5.9.Neva Makamı	12
1.5.10.Nikriz Makamı.....	12
1.5.11.Rast Makamı.....	13
1.5.12.Suzidilara Makamı	13
1.5.13.Şedaraban Makamı	14
1.6.Araştırmanın Problemi.....	15
1.7.Araştırmanın Alt Problemleri.....	15
1.8.Araştırmanın Amacı	17
1.9.Araştırmanın Önemi.....	17
1.10.Araştırmanın Sınırlılıkları	17
İKİNCİ BÖLÜM.....	18
YÖNTEM	18
2.1.Araştırmanın Modeli	18
2.2.Evren ve Örneklem	18
2.3.Verilerin Toplanması	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	19
BULGULAR VE YORUMLAR	19
3.1.Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	19
3.2.İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	23
3.3.Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	27
3.4.Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	31
3.5.Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	35
3.6.Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular	39
3.7.Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	41
3.8.Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	44
3.9.Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular	48
3.10.Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	53
3.11.On Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	59
3.12.On İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	63
3.13.On Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	67
3.14.On Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	71
3.15.On Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	73
3.16.On Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	75
3.17.On Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	77

3.18.On Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	79
3.19.On Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	83
3.20.Yirminci Alt Probleme Yönelik Bulgular	87
3.21.Yirmi Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	92
SONUÇ	96
KAYNAKÇA.....	100

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Bestenigar Makamı Dizisi	5
Şekil 2. Ferahfeza Makamı Dizisi	6
Şekil 3. Hicazkar Makamı Dizisi.....	7
Şekil 4. Hüseyini Makamı Dizisi 1	8
Şekil 5. Hüseyini Makamı Dizisi 2	8
Şekil 6. İsfahan Makamı Dizisi	9
Şekil 7. Kürdili Hicazkar Makamı Dizisi	10
Şekil 8. Mahur Makamı Dizisi	10
Şekil 9. Muhayyer Makamı Dizisi 1.....	11
Şekil 10. Muhayyer Makamı Dizisi 2.....	11
Şekil 11. Neva Makamı Dizisi.....	12
Şekil 12. Nikriz Makamı Dizisi.....	12
Şekil 13. Rast Makamı Dizisi	13
Şekil 14. Rast Makamı Dizisi	14
Şekil 15. Şedaraban Makamı Dizisi 1	14
Şekil 16. Şedaraban Makamı Dizisi 2	15

EKLER DİZİNİ

EK- 1. Bestenigar Saz Semaisi	21
EK- 2. Ferahfeza Peşrevi.....	25
EK- 3. Ferahfeza Saz Semaisi	29
EK- 4. Hicazkar Peşrevi	33
EK- 5. Hicazkar Saz Semaisi	37
EK- 6. Hüseyini Oyun Havası Çeçen Kızı	40
EK- 7. İsfahan Peşrevi.....	43
EK- 8. İsfahan Saz Semaisi	46
EK- 9. Kürdili Hicazkar Peşrevi.....	51
EK- 10. Mahur Peşrevi	56
EK- 11. Muhayyer Peşrevi	61
EK- 12. Muhayyer Saz Semaisi	65
EK- 13. Neva Peşrevi	69
EK- 14. Nikriz Longa 1	72
EK- 15. Nikriz Longa 2	74
EK- 16. Nikriz Zeybek 1	76
EK- 17. Nikriz Zeybek 2	78
EK- 18. Rast Zeybek	81
EK- 19. Suzidılara Saz Semaisi.....	85
EK- 20. Şedaraban Peşrevi	89
EK- 21. Şedaraban Saz Semaisi	94

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Tanburi Cemil Bey'in Hayatı

Tanburi Cemil Bey 1873 yılında Molla Gürani'de dünyaya gelmiştir. Dedesi Mustafa Reşit Efendi'nin iki oğlu olmuştur: Tevfik Bey ve Refik Bey. Tanburi Cemil Bey, 1836'da İstanbul'da doğmuş olan Tevfik Bey'in oğludur. Tevfik Bey son derece iyi bir öğrenim görmüş, Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce, Almanca ve İtalyanca öğrenmiştir (Cemil, 2016: 49-57). Tanburi Cemil Bey'in Çerkes olan annesi Zihn-i Yar Hanım ise II.Mahmut'un kızlarından Adile Sultan'ın cariyeliğini ve kızı Hayriye Hanım-Sultan'ın dadılığını yapmıştır. 1858 yılına doğru Adile Sultan tarafından döşetilip kendisine hediye edilen evde Tevfik Bey ile evlenmiştir. 18 sene süren bu evlilikten Reşad Bey, Beyhan Hanım, Tanburi Ahmet Bey ve Tanburi Cemil Bey dünyaya gelmiştir. Cemil Bey bu çocukların en küçüğüdür (Öztuna, 1969: 126).

Tanburi Cemil Bey 1876 yılında, üç yaşındayken babasını kaybetmiş ve 12 yaşına kadar annesi Zihniyar Hanım ile yaşamıştır. 12 yaşından sonra amcası Refik Bey onu yanına almış fakat bu süreçte cuma günleri annesinin yanında kalmıştır. Tanburi Cemil Bey, amcasının evinde öğrenimine devam etmiş ve burada musikiye dair ilk teknik esasları da almaya başlamıştır. Amcası Refik Bey'in ölümü üzerine o esnada Bakırköy kaymakamı olan Refik Bey'in oğlu Mahmud Bey'in yanına taşınmışlar, burada iki sene kaldıktan sonra Mahmud Bey'in Kartal'a tayin edilmesi üzerine iki sene de Kartal'da yaşamışlardır. Bu süreçte Tanburi Cemil Bey Tanburi Ali Efendi ile tanışmış ve kendisinin övgüsünü kazanmıştır. Kartal'daki iki senenin sonunda Mahmud Bey'in Humus'a kaymakam olarak tayin edilmesi üzerine Tanburi Cemil Bey annesinin Taşkasab'daki evine dönmüştür (Cemil, 2016: 59-81).

Tanburi Cemil Bey 1901 senesinde, 28 yaşındayken Şerife Saide Hanım ile evlenmiş, Cağaloğlu'nda Şeref Sokağı'nda yeni bir eve taşınmış ve 1902 senesinde ise çocuğunu kucağına almıştır. İlerleyen yaşamında melankolik bir ruh hali edinmiş olan Tanburi Cemil Bey bütün ev halkına karşı da ciddi bir tavır takınmaktaymış. Nasıl başladığını bilmediği bir soğuk algınlığı neticesinde geçmeyen bir öksürüğe yakalanmıştır. Verem olduğu anlaşılan bu hastalık ilerleyerek 1916 yılının Temmuz

ayında 28'ini 29'una bağlayan gecede eşi ile helalleştikten sonra sabaha karşı hayata gözlerini yummuştur (Cemil, 2016: 171-221).

1.2. Tanburi Cemil Bey'in Sanatı

Tanburi Cemil Bey küçük yaşlardan beri müziğe ilgi duymuştur. İlk tanburunu kendisine ağabeyi Ahmet Bey hediye etmiştir. Musikinin ilk teknik esaslarını amcasının evinde kaldığı dönemde öğrenmeye başlamıştır. Ağabeyi Ahmet Bey'den musikiye dair genel bilgileri edinmiş ve amcasının en büyük oğlu olan Mahmud Bey'e keman dersi vermeye gelen kemani Ağa'dan hamparsum notasını ve alafranga notayı öğrenmiştir (Cemil, 2016: 49-69). Tanburi Cemil Bey "20'li yaşlarına doğru, kemençe, lavta ve viyoloncelde de virtüözlüğünü kabul ettirdi. Keman ve kemençe yayıyla ilk defa olarak tanburu yayla da çalmaya başladı" (Öztuna, 1969: 126). Ayrıca Türk müziğindeki kayıt tarihi, plaklara çekilen kayıtlarıyla Tanburi Cemil Bey ile başlamıştır (Aydemir, 2017: 364). Tanburi Cemil Bey, Godovski ve Hegey gibi piyano virtüözleri ile tanışmış, Batı musikisi ve Halk musikisine de merak duymuştur. Rumeli, Selanik, Resne ve Edirne gibi yerlerde konserler vermiştir (Öztuna, 1969: 127).

1.3. Tanburi Cemil Bey'in Eserleri

Tanburi Cemil Bey'in saz eserleri ve sözlü eserleri, Ay (2018: 34-36) tarafından aşağıdaki şekilde listelenmiştir.

1.3.1.Saz Eserleri

1. Muhayyer Peşrevi
2. Muhayyer Sazsemaisi
3. Isfahan Peşrev
4. Isfahan Sazsemaisi
5. Ferahfeza Peşrevi
6. Ferahfeza Sazsemaisi
7. Şedaraban Peşrevi
8. Şedaraban Sazsemaisi
9. Hicazkar Peşrev
10. Hicazkar Saz Semaishi
11. Kürdilihicazkar Peşrev

12. Neva Peşrevi
13. Mahur Peşrevi
14. Suzidilara Sazsemaisi
15. Bestenigar Sazsemaisi
16. Nikriz Sirto
17. Nikriz Longa 1
18. Nikriz Longa 2
19. Nikriz Zeybek
20. Rast Zeybek
21. Hüseyin Oyun Havası

1.3.1.Sözlü Eserleri

1. Var_iken zatında böyle hüsn-ü an_olma nihan
2. Bir nigahın gönlümü etdi esir-i aşkın_ah
3. Def-i naliş_eylerim hep seyr-i ruhsarınla ben
4. Görmek_ister gözlerim her dem seni
5. Sen gül eğern şad(ı)kam_ol daima
6. Nazirin yok senin ey mah(ı) yerde
7. Matem-zedeyim külbe-i ahzanımı gel gör
8. Hep saye-i vaslında gönül şad_olacakken
9. Dağda tavşanlar uyur (ninni)
10. Pür lerze olur ruyini gördükçe cenanım
11. Feryad(ı) ki feryadıma imdad_edecek yok
12. Gel ey saki bana sun bir piyale
13. Sevdim seni ey işve-baz
14. Beni bigane-i hab_etdi keder
15. Gül gonca-i ümmid(i) gibi gel açıl_ey gül
16. Hicrinle füzun_olmada ahzan_ü melalim
17. Nihandır dideden gerçi cemalin
18. Hatir-i na-şadi gel gör bir nefes şad_et beni
19. Bir peri-sima güzelsin hüsnüne yokdur baha

1.4.Tanburi Cemil Bey'in Bestelediği Saz Eseri Formları

1.4.1.Peşrev

Farsça "Pişrev" önde giden anlamna gelmektedir. Fasıllar başta olmak üzere, her türlü musiki icrasında program peşrev ile başlar. Saz Eseri formunun en büyüğü ve en sanatlı olanıdır. Yazıldığı makamın ismiyle anılır. Eser içerisinde birçok makam geçkisi yapılabilir. Bir haneli peşrev de vardır, altı haneli peşrevde vardır. En çok dört haneli peşrev bestelenmiştir. Bazı peşrevlerin ilk ya da ikinci hanesi teslim hanesi olarak da kullanılabilir. Bu, bazı peşrevlerin yapılarında farklılıklar olabildiğini göstermektedir. Peşrevler genellikle büyük usullerle bestelenmiştir (Yavaşca, 202: 45- 56).

1.4.2.Saz Semaisi

Bu formdaki eserler peşrevler gibi bir makam için bestelenir. Saz semaisi fasılların sonunda çalınır. Yapı olarak dört haneden oluşur ve teslimleri vardır. Genel olarak ilk üç hane ve teslim Aksak Semai usulünde yazılır. Dördüncü hane ise Yürük Semai, Semai, Curcuna gibi usuller ile yazılır. Dördüncü hanesinde usulü değişmeyen eserler, az da olsa vardır. Saz semaisi, yapı bakımından bazı farklılıklar gösterebilmektedir (Yavaşca, 202: 64).

1.4.3.Longa

Roman kaynaklıdır. Bir hane, iki hane, üç hane, dört hane veya daha fazla haneden oluşabilir. Nim Sofyan usulüyle yazılırlar ve fasıl sonlarında Saz Semaisi yerine kullanılmaktadırlar. Longalar canlı eserlerdir (Yavaşca, 202: 97).

1.4.4.Sirto

Yunan kökenli olan sirtolar hem oyun havası olarak icra edilmekte hem de saz semaisi yerine fasıllarda icra edilmektedir. Sofyan veya Nim Sofyan usullerinde yazılabilirler. Dört haneli olarak bestelenir ve yürük bir şekilde icra edilirler (Yavaşca, 202: 97).

1.4.5.Oyun Havası

Havaların yapısı peşrevlerin yapısına benzer biçimdedir. Bestelendiği makamın ismi ile anılır. Ezgileri neşeli ve hafiftir. Bu formdaki eserler küçük usullerle yazılmıştır (Yavaşca, 202: 91).

1.4.6.Zeybek

Bu formun Ağır Aksak ya da Orta Aksak usulünde olması gerekir ve ağır çalınır. Bu formun aslında Zeybek Havası ya da Zeybek Oyun Havası olarak ifade edilmesi doğrudur. Zeybek şeklinde ifade edilmesi dile böyle yerleşmesinden ötürüdür (Öztuna, 1969: 413).

1.5.Tanburi Cemil Bey'in Bestelediği Saz Eserlerinde Kullandığı Makamlar

1.5.1.Bestenigar Makamı

Durağı Irak perdesi olan makamın, güçlüsü Çargah perdesi, seyri inici-çıkıcı, yedeni ise Acem Aşiran perdesidir. Dizisi Dügah perdesinde Saba makamı dizisine Irak perdesinde Segah 4'lüsünün eklenmesiyle oluşur (Aydemir, 2014:199).

Şekil 1. Bestenigar Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 199)

Seyir: Dügah perdesinde Saba makamı ile seyre başlandıktan sonra Çargah perdesi üzerinde yarım kalış yapılır. Daha sonra Dügah perdesi Irak perdesindeki Segah'ın güçlüsü durumunda olduğu için bu perdede Saba çeşnisiyle adeta ikinci bir yarım kalış yapılır. Sonra Segah perdesi daha dik pasılarak Irak perdesinde Segah çeşnisi ile karar edilir. Dügah perdesindeki Saba makamının seyri esnasında Hicaz perdesinin daha dik basılması gerekir. Karara gitmeden bu perde kullanılmalıdır (Aydemir, 2014: 199 -200).

1.5.2.Ferahfeza Makamı

Durağı Yegah perdesi olan makamın, güçlüsü Acem perdesidir ve bu perdeden sonra Çargah perdesi en önemli perdedir. Seyri inici, yedeni Kaba Nim Hicaz perdesidir. İki şekil dizisi olan makamın ilki Acem ve Acem Aşiran dizilerine Yegah'ta Buselik makamı dizisinin eklenmesiyle oluşur. İkincisi ise Acem Aşiran makamı dizisine Yegah'ta Buselik dizisinin eklenmesiyle oluşur. Makam, Acem perdesinde Çargah çeşnisiyle genişler (Aydemir, 2014: 104-105).

Şekil 2. Ferahfeza Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 104)

Seyir: Acem perdesi civarından seyre başlanır ve bu perdede Çargah çeşnisiyle yarım kalış yapılır. Neva perdesinde Buselik çeşnisi gösterilip Dügah perdesine Uşşak'lı inilerek Acem makamı gösterilmiş olur. Daha sonra Acem Aşiran makamı çeşnileri gösterilmeye başlanır. Acem perdesinde Çargah'lı, Neva perdesinde Buselik'li, Çargah perdesinde Çargah'lı, Dügah perdesinde Kürdi'li ve Acem Aşiran perdesinde Çargah'lı kalınarak Acem Aşiran makamı da gösterilmiş olur. Bunların ardından Neva perdesinde Buselik çeşnisiyle kalınır. Artık Yegah perdesindeki Buselik makamı dizisinin seslerine geçilir. Dügah perdesinde Kürdi ve çok az Hicaz gösterilip Yegah perdesinde Buselik Çeşnisiyle tam karar edilir (Aydemir, 2014: 105).

1.5.3.Hicazkar Makamı

Durağı Rast perdesi olan makamın, 1. Derece güçlüsü Gerdaniye perdesi, 2. Derece güçlüsü ise Neva perdesidir. Seyri inici olan makamın, yedeni Irak perdesidir. Dizisi Zürgüleli Hicaz makamının Rast perdesi üzerindeki inici haline, Gerdaniye perdesi üzerine Hicaz ve Buselik 5'lilerinin eklenmesiyle oluşur (Aydemir, 2014: 78).

Şekil 3. Hicazkar Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 78)

Seyir: Gerdaniye perdesi civarından seyre başlanır. Bu perde üzerinde Buselik çeşnisi ile ilk yarım kalış yapılır. Neva perdesinde Hicaz çeşnisi ile 2. Yarım kalış bu perdede yapılır. Bu sırada Çargah perdesinde Nikriz'li asma kalış yapılabilir. Bu kalışın ardından Gerdaniye perdesinde Hicaz çeşnisi gösterilir ve hemen sonrasında ağırlık Neva perdesine değil Çargah perdesine verilir. Sonra Rast perdesinde Zürgüleli Hicaz gösterilerek karar edilir (Aydemir, 2014: 79).

1.5.4.Hüseyini Makamı

Durağı Dügah perdesi olan makamın, güçlüsü Hüseyini perdesi, seyri inici-çıkıcı, yedeni ise Rast perdesidir. Makamın dizisi Dügah perdesinde Hüseyini 5'lisine Hüseyini perdesinde Uşşak 4'lüsünün eklenmesiyle oluşmuştur. Makam, Muhayyer perdesinde Buselik 5'lisi ile genişler (Özkan, 2010: 179-180).

Şekil 4. Hüseyinî Makamı Dizisi 1 (Özkan, 2010: 179-180).

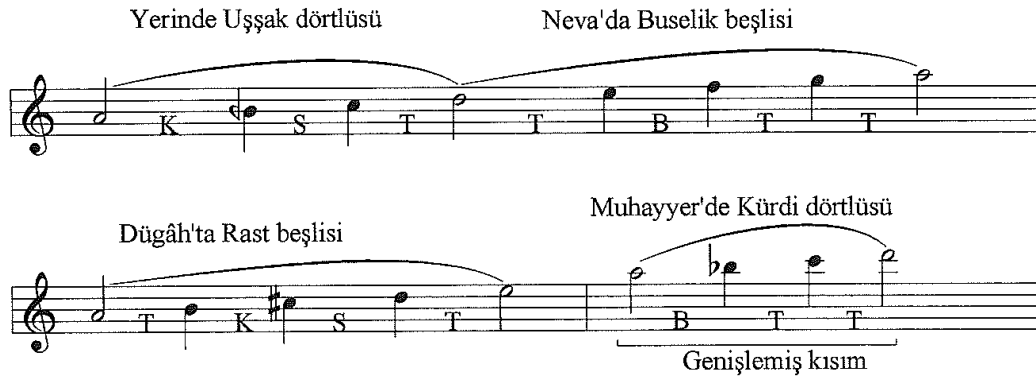

Şekil 5. Hüseyinî Makamı Dizisi 2 (Özkan, 2010: 179-180)

Seyir: Hüseyinî perdesinde Uşşâk 4'lüsü gösterilerek bu perdede yarım karar yapılır. Neva perdesinde Rast ve Buselik, Çargah perdesinde Çargah, Segah perdesinde Segah ve Ferahnak ve Rast perdesinde de rast gösterildikten sonra Dügah perdesinde Hüseyinî 5'lisi gösterilerek karar edilir. Seyir esnasında istenirse Muhayyer perdesinde Buselik çeşnisi ile genişleme yapılabilir (Özkan, 2010: 179-181).

1.5.5.İsfahan Makamı

Durağı Dügah perdesi olan makamın, güçlüsü Neva perdesi, yedeni ise Rast perdesidir. Makamın dizisi Dügah perdesinde Uşşâk 4'lüsüne Buselik'te Nişabur çeşnisinin eklenmesiyle oluşur. Makam, Muhayyer perdesinde Kürdî 4'lüsü ile genişler. Bu şekilde Neva perdesi üzerinde Buselik makamı dizisi oluşmuş olur (Aydemir, 2014: 150).

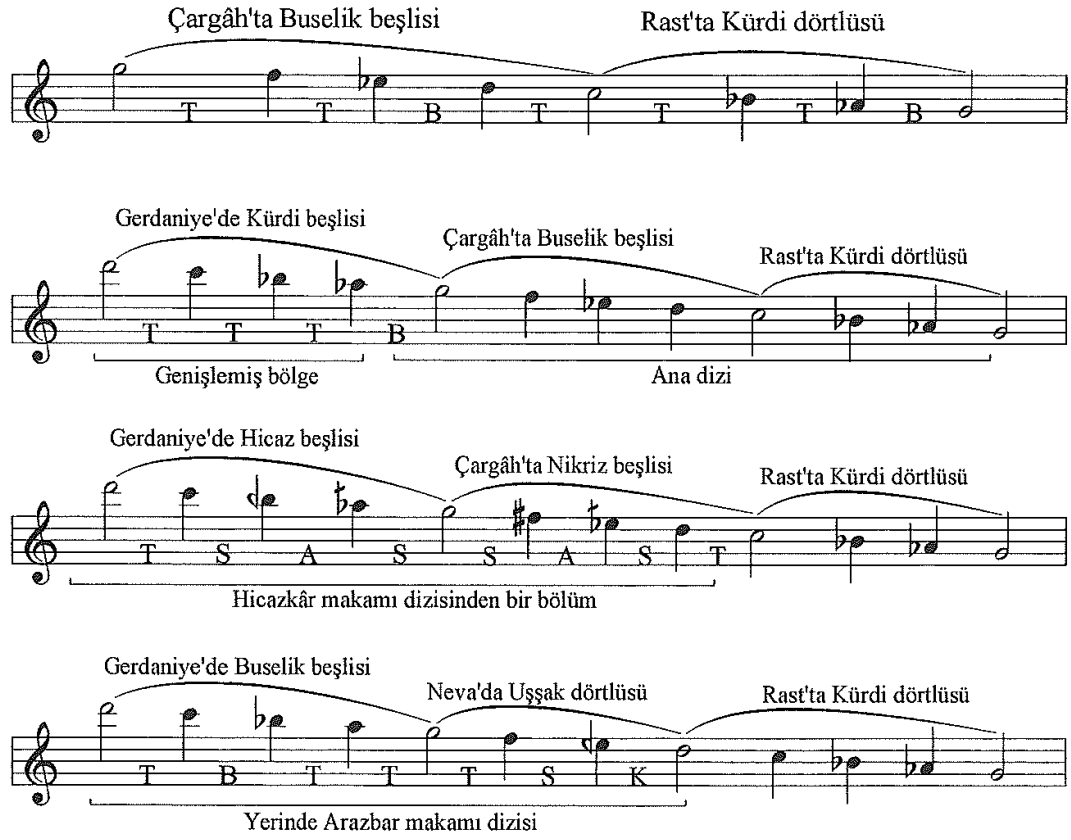
Şekil 6. Isfahan Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 150)

Seyir: Neva'da Buselik, Buselik'te Nişabur ya da Dügâh'ta Nişaburek çeşnilerinden biriyle seyre başlanır. Buselik perdesindeki Nişabur çeşnisi, makamın karakterini ortaya çıkarır. Buselik'te Nişabur, Dügâh'ta Nişaburek ve Uşşak çeşnilerinin karışık kullanılması makamın havasını ortaya çıkarır. Abartılmadan Neva perdesinde Rast çeşnisi de gösterilebilir. Tüm bu çeşnilerde gezinildikten sonra Dügâh perdesinde Uşşak 4'lüsü ile karar edilir (Aydemir, 2014: 150-151).

1.5.6.Kürdili Hicazkar Makamı

Durağı rast perdesi olan makamın seyri inici, yedeni Acem Aşiran perdesidir. Makamın 1. derece güçlüsü Gerdaniye perdesi, 2. derece güçlüsü makamın kullandığı diziye göre bazen Çargah bazen Neva perdesidir. Makamın dizisi Kürdi makamı dizisinin rast perdesi üzerindeki inici şeddidir. Makama seyir esnasında birçok dizi ve çeşni katılır. Bunlar bu makamın karakterini ortaya çıkaran unsurlardır. Gerdaniye perdesi üzerinde Kürdi çeşnisi ile makam genişler (Aydemir, 2014: 81-82).

Seyir: Gerdaniye perdesinde Buselik ve Hicaz çeşnileri ile seyre başlanır ve bu perdede yarım karar yapılır. Neva'da Hicaz, Çargah'da Nikriz çeşnileri ile yarım karar yapılır. Rast'ta Kürdi çeşnisi ile karar edilir. Bu şekilde seyreden eserler bulunduğu gibi Neva perdesinde Arazbar çeşnisi ile seyre başlayıp Rast perdesinde Kürdi çeşnisi ile karar eden eserler de bulunmaktadır. Bu tür eserlerde 1. derecede güçlü konumunda olan Gerdaniye perdesinde Buselik çeşnisi ile yarım karar edilir. Daha sonra 2. derecede güçlü olan Neva perdesi üzerinde Uşşak çeşnisiyle yarım karar edilir. Bu bölümden sonra yoğunluk Çargah perdesine verilerek Rast perdesinde Kürdi çeşnisi gösterilir ve karar edilir (Aydemir, 2014: 82).

Şekil 7. Kürdili Hicazkar Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 81)

1.5.7. Mahur Makamı

Durağı Rast perdesi olan makamın, 1. Derece güçlüsü Gerdaniye perdesi, 2. Derece güçlüsü ise Neva perdesidir. Seyri inici olan makamın yedeni Geveşt perdesi, dizisi ise Çargah makamı dizisinin Rast perdesine göçürülmüş halidir. Makam, Gerdaniye perdesinde Çargah 5'lisi ile genişler (Aydemir, 2014: 49).

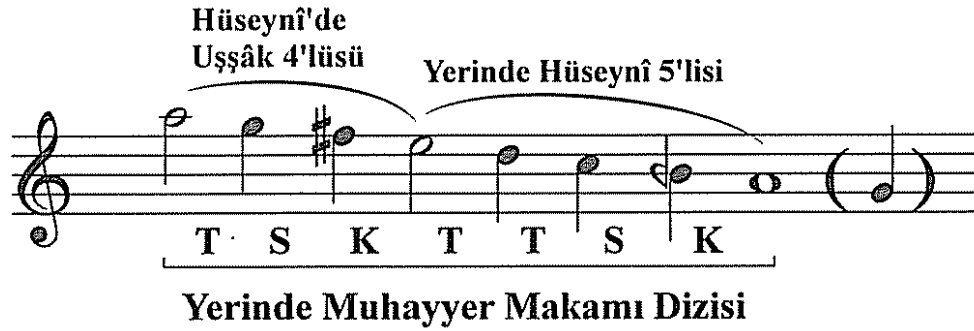
Şekil 8. Mahur Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 49)

Seyir: Gerdaniye perdesi civarından seyre başlanır ve bu perdede yarım karar edilir. Muhayyer perdesinde yedenli bir biçimde Buselik'li asma kalış yapılır. Hüseyni perdesinde yedenli bir biçimde Buselik'li asma kalış yapılır. Yine Hüseyni perdesinde Hüseyni çeşnili asma kalış yapılır ve bu kalıştan sonra Acem perdesi kullanılarak Çargah

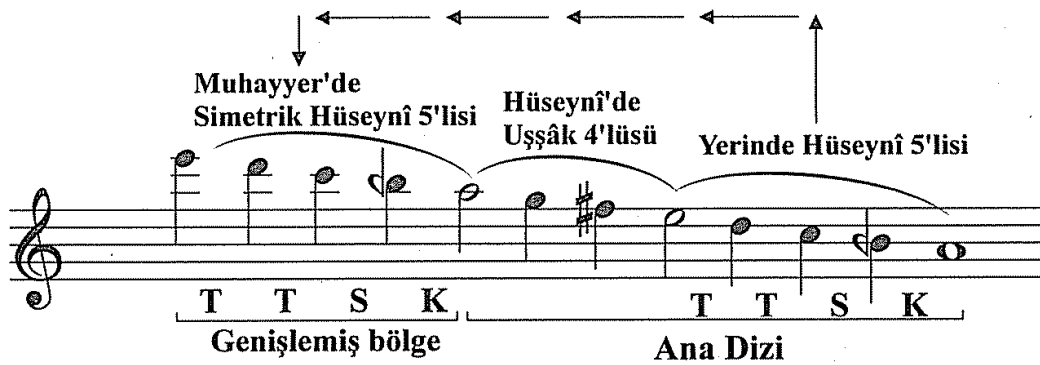
perdesine inilir ve bu perdede Çargah çeşnili asma kalış yapılır. Segah perdesinde Segah ve Ferahnak çeşnili asma kalış yapılır. Dügah perdesinde yedenli biçimde Buselik’li asma kalış yapılır. Karara gitmeden Hüseyinî Aşiran perdesinde Buselik çeşnili asma kalış yapılır. Rast perdesinde Çargah çeşnisi ile tam karar edilir. 2. Derece güçlü perdesi olan Neva perdesinin çok fazla ağırlığı bulunmamaktadır (Aydemir, 2014: 49-51).

1.5.8. Muhayyer Makamı

Durağı Dügah perdesi olan makamın 1. Derece güçlüsü, tiz durak olan Muhayyer perdesi, 2. Derece güçlüsü ise Hüseyinî perdesidir. Yedeni Rast perdesi olan makam, Muhayyer perdesinde Hüseyinî 5’lisi ile genişler (Özkan, 2010: 185-186).

Şekil 9. Muhayyer Makamı Dizisi 1 (Özkan, 2010: 185)

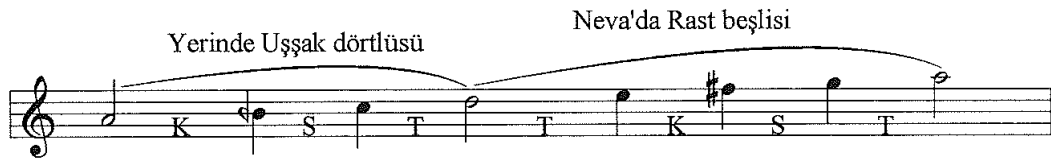
Şekil 10. Muhayyer Makamı Dizisi 2 (Özkan, 2010: 185)

Seyir: Tiz durak Muhayyer perdesinde Hüseyinî 5’lisi gösterilerek seyre başlanır ve bu perdede yarım karar yapılır. Daha sonra 2. Derece güçlü perdesi olan Hüseyinî perdesinde Uşşâk 4’lüsü gösterilir ve bu perdede yarım karar yapılır. Daha sonra Neva perdesinde Rast ve Buselik, Çargah’da çargah, nadiren de olsa Pençgah, Segah perdesinde Segah ve

Ferahnak'lı asma kalışlar yapılır. Daha sonra Rast perdesinde Rast gösterilir ve Dügah perdesinde Hüseyinî 5'lisi gösterilerek bu perdede tam karar edilir (Özkan, 2010: 186)

1.5.9.Neva Makamı

Durağı Dügah perdesi olan makamın, güçlüsü Neva perdesi, seyri inici-çıkıcı, yedeni ise Rast perdesidir. Makamın dizisi Dügah perdesinde Uşşak 4'lüsüne Neva perdesinde Rast 5'lisinin eklenmesiyle oluşur. Makam, Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsü ile genişler (Aydemir, 2014: 120-121).

Şekil 11. Neva Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 120)

Seyir: Neva perdesi civarından seyre başlanır ve bu perdede Rast çeşnisiyle yarım kalış yapılır. Daha sonra Makamın seslerinde karışık gezinildikten sonra Dügah perdesinde Uşşak çeşnisiyle tam karar yapılır. Neva makamı güçlü Neva perdesi üzerinde Rast çeşnisini çok sık kullanır. Nim Hicaz perdesini yeden olarak kullansa da makamı karakteri Neva perdesi üzerinde rast gösterildikten sonra Çargah perdesini yeden olarak kullanması şeklindedir. Nim Hicaz perdesini Neva perdesine Buselik'li inildikten sonra yeden olarak kullanması daha uygundur (Aydemir, 2014: 121).

1.5.10.Nikriz Makamı

Durağı Rast perdesi olan makamın, güçlüsü Neva perdesi, Yedeni Irak perdesi, seyri ise inici-çıkıcı ya da çıkıcıdır. Makamın dizisi Rast perdesinde Nikriz 5'lisine Neva perdesinde Rast veya Buselik 4'lülerinin eklenmesiyle oluşur. Makam, Yegah perdesinde Rast 4'lüsü ile genişler (Aydemir, 2014: 56).

Şekil 12. Nikriz Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 56)

Seyir: Rast perdesinde Nikriz 5'lisi ile veya Neva perdesinde Buselik 4'lüsü ile seyre başlanabilir. Bu makamın seslerinde karışık gezinilir. Çargah perdesinde Çargah, Segah perdesinde Segah, Rast perdesinde de rast çeşnileri Nikriz 5'lisi içerisinde karışık olarak gösterilir. Sık sık Rast ile Nikriz seslerine geçilir. Nihayet Rast perdesinde Nikriz 5'lisi ile karar edilir (Aydemir, 2014: 56-57).

1.5.11.Rast Makamı

Durağı Rast perdesi olan makamın, güçlüsü neva perdesi, seyri çıkıcı, yedeni ise Irak perdesidir. Makamın dizisi Rast perdesinde Rast 5'lisine Neva perdesinde Rast 4'lüsünün eklenmesiyle oluşmuştur. Makam, Yegah perdesi üzerinde Rast 4'lüsü ile genişler (Aydemir, 2014: 33).

Şekil 13. Rast Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 33).

Seyir: Rast perdesinde Rast çeşnisiyle seyre başlanır ve Neva perdesi üzerinde Rast 4'lüsü ile yarım karar yapılır. Segah perdesinde Segah, Dügah perdesinde Uşşak ve Yegah perdesinde de Rast çeşnileri gösterildikten sonra Rast perdesinde Acemli Rast dizisi ile karar edilir (Aydemir, 2014: 33-34).

1.5.12.Suzidilara Makamı

Durağı Rast perdesi olan makamın, 1. Derece güçlüsü Çargah perdesi, 2. Derece güçlüsü Neva perdesidir. Makamın seyri çıkıcı, yedeni Geveşt perdesidir. Makamın dizisi Çargah perdesinde Çargah makamı dizisine, Rast perdesinde Çargah makamı dizisinin eklenmesinden oluşmuştur (Aydemir, 2014: 45).

Şekil 14. Rast Makamı Dizisi (Aydemir, 2014: 45)

Seyir: Suzidılara makamı Rast makamını andıran bir makamdır. Makamın seyri ya da icrası esnasında bu iki makam arasındaki büyük farklılıklar belirtilmezse yine bu iki makamı birbirinden ayırmak zorlaşır. Rast perdesinde Çargah çeşnişiyle seyre başlanır. Dügah perdesi vurgulanarak Çargah perdesinde yarım karar edilir. Dügah perdesinde Buselik, Hüseyini perdesinde Hüseyini çeşnileri ile asma kalış yapılır. Daha sonra Dügah perdesinde Hicaz çeşnişi bolca gösterilir ve enson Rast perdesinde Çargah çeşnişi ile tam karar edilir. Neva perdesi nazari bakımdan 2. Derece güçlü olarak görülse de seyir esnasında bu perde çok fazla güçlü niteliği taşımaz (Aydemir, 2014: 45-46).

1.5.13.Şedaraban Makamı

Durağı Yegah perdesi olan makamın, 1. Derece güçlüsü Neva perdesidir. 2. Derece güçlüsü Rast perdesidir. Yedeni Kaba Nim Hicaz perdesi olan makamın, seyri inicidir. Makamın dizisi Zirgüleli Hicaz makamı dizisinin Yegah perdesindeki inici şeddidir. Makam, Neva perdesinde Zirgüleli Hicaz çeşnişiyle genişler (Aydemir, 2014: 92).

Şekil 15. Şedaraban Makamı Dizisi 1 (Aydemir, 2014: 92)

Şekil 16. Şedaraban Makamı Dizisi 2 (Aydemir, 2014: 93)

Seyir: Neva perdesi civarından Hicaz dizileri ile seyre başlanır. Bu perdede Hicaz çeşnisiyle yarım karar edilir. Daha sonra Gerdaniye perdesinde Buselik çeşnisi ile asma kalış yapılabilir. Daha sonra Rast perdesine Neveser ile inilip bu perdede de yarım karar yapılır. Daha sonra karara doğru Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi kullanılarak Yegah perdesinde Hicaz Hümayun dizisi ile inilir ve bu perdede tam karar edilir. Şedaraban makamı, Hicaz dizilerinin birbirine karıştırılarak kullanıldığı bir makamdır (Aydemir, 2014: 92-94).

1.6.Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problemini, “Tanburi Cemil Bey'in saz eserlerinde makamları işleyişi nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?” sorusu oluşturmaktadır.

1.7.Araştırmanın Alt Problemleri

1. Bestenigar Saz Semaisi isimli eserde bestekarın makamı işleyişi nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
2. Ferahfeza Peşrevi isimli eserde bestekarın makamı işleyişi nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
3. Ferahfeza Saz Semaisi isimli eserde bestekarın makamı işleyişi nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
4. Hicazkar Peşrevi isimli eserde bestekarın makamı işleyişi nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?

5. Hicazkar Saz Semaisi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
6. Hüseyini Oyun Havası Çeçen Kızı isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
7. Isfahan Peşrevi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
8. Isfahan Saz Semaisi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
9. Kürdili Hicazkar Peşrevi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
10. Mahur Peşrevi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
11. Muhayyer Peşrevi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
12. Muhayyer Saz Semaisi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
13. Neva Peşrevi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
14. Nikriz Longa 1 isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
15. Nikriz Longa 2 isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
16. Nikriz Zeybek 1 isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
17. Nikriz Zeybek 2 isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
18. Rast Zeybek isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
19. Suzidilara Saz Semaisi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?
20. Şedaraban Peşrevi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?

21. Şedaraban Saz Semaisi isimli eserde bestekârın makamı işleyişı nasıldır ve hangi perdelerde hangi çeşnilerle kalınmıştır?

1.8.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Tanburi Cemil Bey'in saz eserlerini makamsal açıdan analiz ederek, Türk Müziğini araştırıp makamlarını öğrenmek isteyenlere bir nebze de olsa ışık tutmak ve Türk Müziğine katkıda bulunmaktır.

1.9.Araştırmanın Önemi

Tanburi Cemil Bey'in saz eserlerindeki makamsal özellikleri belirlemesi ve ortaya koyması açısından önemlidir.

1.10.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada makamsal analizi yapılacak eserler Tanburi Cemil Bey'in TRT Repertuvarındaki 21 tane saz eseriyle sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Betimsel araştırmalar bir olayı veya durumu derinlemesine incelemeyi amaçlayan araştırmalardır (Karakaya, 2014: 59; Büyüköztürk vd., 2016: 23).

Bu araştırma Tanburi Cemil Bey'in TRT Repertuvarında bulunan saz eserlerini makamsal açıdan derinlemesine analiz eden bir araştırma olduğu için betimsel bir araştırma olarak tanımlanabilir.

2.2.Evren ve Örneklem

Evren, bir araştırmada elde edilecek olan sonuçların genelleneceği büyük gruptur (Karasar, 2016: 147). Örneklem ise çeşitli yöntemler kullanılarak evrenden seçilen ve evreni temsil edecek olan verilerin toplanacağı gruptur (Şahin, 2014: 121).

Bu araştırmanın evrenini Tanburi Cemil Bey'in TRT Repertuvarında bulunan saz eserleri oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni araştırmanın örnekleme alınmıştır.

2.3.Verilerin Toplanması

Bu araştırmaya veri sağlamak için kaynak taraması yapılarak elde edilen ikincil kaynaklardan faydalanılmıştır. Araştırma süresince Tanburi Cemil Bey'in TRT Repertuvarında bulunan saz eserleri TRT Genel Müdürlüğü Müzik Dairesi Başkanlığı'ndan temin edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu eserler makamsal açıdan incelenerek analiz edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1.Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulü ile başlamıştır.

Eserin ilk dizeğinin başında Irak perdesinden Hicaz perdesine bir atlama yapılmış, Hüseyini perdesine kadar çıkılarak ilk dizeğin 2. ölçüsünün orta bölümünde yer alan Irak perdesine kadar Bestenigar makamının sesleri gösterilmiş ve çargah perdesinde Zirgüleli Hicaz makamı dizisinin ilk 3 sesi gösterilerek yarım kalış yapılmıştır. Daha sonra 2. dizeğin başından sonuna kadar Saba Makamı seslerinde dolaşmış ve düğah perdesinde Saba'lı kalınarak ilk hane sona erdirilmiştir.

Teslim Hanesi

3. Dizeğin başından başlayarak sonuna kadar Segah perdesinde Eksik Segah'lı kalış yapılmıştır. Daha sonra 4. dizeğin başından itibaren Bestenigar makamı seslerine dönülerek Düğah perdesinde Saba'lı kalınmış, Irak perdesinde de Segah'lı tam karar yapılarak Bestenigar makamı tam olarak gösterilmiştir.

2. Hane

5. Dizeğin ilk ölçüsünün başından sonuna kadar Irak perdesinde segah gösterilmiştir. 5. dizeğin 2. ölçüsünün başından 6. dizeğin sonuna kadar Düğah perdesinde Saba gösterilerek 2. haneye son verilmiştir.

3.Hane

7. Dizeğin başından sonuna kadar Eviç perdesinde Segah 3'lüsü ile Nim Hicaz perdesinde Zirgüleli Hicaz gösterilmiştir. Daha sonra 8. dizeğin başında Nim Hicaz perdesinden Hicaz ile Eviç perdesine çıkılmış ve dizeğin sonunda Eviç perdesinde Segah'lı kalış yapılmıştır. 9. Dizeğin başından sonuna doğru Neva perdesine Rast'lı bir şekilde inilmiştir. 10. Dizeğin başından itibaren tekrar Saba makamı seslerine dönülerek dolaşmış ve dizeğin sonunda Düğah perdesinde Saba'lı kalınarak 3. haneye son verilmiştir.

4. Hane

Eserin 2. sayfasında usul değişmiş ve 6/4'lük (Yürük Semai) usulü olmuştur.

2. Sayfanın 1. dizeğinin başından 2. dizeğin sonuna kadar (1. dolabın sonuna kadar) Irak perdesinde Segah ile Düğah perdesinde Saba seslerinde dolaşılmış ve 2. dizeğin sonunda Irak perdesinde Segah yani yerinde Bestenigar makamı gösterilmiştir. 3. Dizeğin başından sonuna kadar (2. Dolabın başından sonuna kadar) Acem perdesinde Nikriz 5'lisinin ilk 3 sesi gösterilmiştir. Daha sonra 4. dizeğin başından 5. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar (1. dolabın sonuna kadar) Acem perdesinde Nikriz 5'lisi ile kalınmıştır. 5. Dizeğin 2 ölçüsünün başından (2. dolabın başından) Neva perdesinde Buselik 4'lüsünün ilk 3 sesi gösterilerek 4. hane sona erdirilmiştir.

EK- 1.Bestenigar Saz Semaisi

BESTENİGÂR SAZ SEMÂİSİ

AKSAK SEMÂİ

MÜZİK:TANBÜRİ CEMİL BEY

♩ = 200

TESLİM

SON

2.HÂNE

3.HÂNE

4.HÄNE
YÜRÜK SEMÂİ

♩ = 144

3.2.İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 32/4'lük (Muhammes) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başında Çargah perdesinden Acem perdesine atlanmış ve Acem perdesinde Çargah 5'lisinin ilk 3 sesi gösterilerek 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonunda Çargah perdesinde Çargah çeşnili kalış yapılmıştır. Daha sonra 3. dizeğin ilk ölçüsüne kadar Çargah perdesinde Çargah ve Acem perdesinde Çargah 5'lisinin ilk 3 sesi arasında gezinilerek ilk ölçünün 2. notası olan Acem perdesinde tekrar yarım kalış yapılmıştır. Buradan başlayarak 4. dizeğin ilk ölçüsünün orta bölümüne kadar Neva perdesinde Buselik çeşnili kalış yapılmıştır. Daha sonra buradan 6. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Düğah perdesi ile Muhayyer perdesi arasında Uşşak'lı çıkılıp Kürdi'li inilerek Neva perdesinde Buselik'li kalış yapılmıştır. Bu dizeğin son ölçüsünde Hüseyini perdesi Nim Hisar perdesine dönüşmüş ve Düğah perdesine Kürdi'li bir şekilde inilmiştir. Bu şekilde 1. hane sona erdirilmiştir.

Teslim Hanesi

7. Dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçüsünün ilk notasına kadar Rast perdesinde Buselik'li asma kalış yapılmış ancak bu kalış uzun sürmemiştir. Bu dizeğin sonuna kadar Neva perdesinden yegah perdesine kadar inilmiştir. Bu inişte en başta segah perdesi kullanılmıştır. Daha sonra Kürdi perdesi kullanılarak Yegah perdesine Buselik'li inilmiş ve Ferahfeza Makam dizisi gösterilmiştir. Bu, 8. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar devam etmiştir.

2. Hane

8. Dizeğin 2. ölçüsü teslim hanesi ile 2. haneyi birbirine bağlayan ölçüdür. 9. Dizeğin başından 10. dizeğin sonuna kadar makamın seslerinde karışık gezinilmiş ve Neva perdesinde Buselik'li kalış yapılmıştır. 11. Dizeğin başından 12. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar makam seslerinde karışık gezinilmiştir. 12. Dizeğin 2. ölçüsünün son bölümünde Neva perdesine Hicaz'lı inilmiştir. Daha sonra eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünde Düğah perdesine Uşşak'lı inilerek Karcıgar makamı dizisi oluşmuştur. Bu 2. ölçüde hemen değişmiş ve Segah perdesi Kürdi perdesine dönüşerek Düğah perdesine Kürdi'li inilmiştir. Bu şekilde 2. hane sona erdirilmiştir.

3. Hane

2. Sayfanın ilk dizeğinin 3. ve 4. ölçüleri teslim hanesini 3. haneye bağlayan bölümdür. 2. Dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçünün sonuna kadar Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsü gösterilmiş ve bu ölçünün sonunda Muhayyer perdesinde Uşşak'lı asma kalış yapılmıştır. 2. Dizeğin 3. ölçüsünde Segah'lı çıkılıp Kürdi'li inilmiştir. Daha sonra 3. dizeğin başından 4. dizeğin 2. ölçüsünün ilk notası olan Neva notasına kadar Neva perdesinde Buselik'li dolaşarak yine Buselik'li kalış yapılmıştır. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik 4'lüsü gösterilerek Gerdaniye'de Buselik'li asma kalış yapılmıştır. 5. Dizeğin başında Çargah Acem atlaması yapılmış ve bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Acem perdesinde Çargah 5'lisi gösterilmiştir. (Burada Gerdaniye perdesinde gösterilen Buselik'i de hesaba katıyoruz.) Daha sonra 5. Dizeğin 3. ölçüsünden 6. dizeğin 2. ölçüsünün ilk notası olan Dügah perdesine kadar Dügah perdesinde Kürdi makamı dizisi gösterilmiş ve 2. ölçüsünün geri kalan kısmı 3. haneyi teslim hanesine bağlamıştır.

4. Hane

6. Dizeğin 3. ve 4. ölçüleri teslim hanesini 4. haneye bağlayan bölümdür. 7. Dizeğin başından 9. dizeğin 3. ölçüsünün ilk notasına kadar Neva perdesinde önce buselik'li daha sonrada Nikriz'li kalışlar yapılmıştır. Sonra buradan 10. dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Dügah perdesinde Hicaz gösterilmiştir. Bu, 11. Dizeğin sonuna kadar sürmüş, dizeğin sonunda Dügah perdesinde Hicaz Hümayun dizisi oluşmuştur. Bu şekilde 4. Haneye de son verilmiştir. 12. Dizik teslim hanesinin karar bölümüdür.

EK- 2. Ferahfeza Peşrevi

FERAHFEZÂ PEŞREVİ

USÛLÜ: MUHAMMES

MÜZİK: TANBÜRİ CEMİL BEY

♩ = 96

TESLİM

2. HÂNE

2. HÂNEYE

3. HÂNE

3. HÂNEYE

4. HÂNE

4. HÂNEYE

KARAR

The musical score is written for a single melodic line on a treble clef staff. It begins with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The score is divided into five distinct sections, each marked with a diamond symbol (◊) and a label. The first section, labeled '3. HÂNE', consists of two measures. The second section, labeled '3. HÂNEYE', consists of two measures. The third section, labeled '4. HÂNE', consists of two measures. The fourth section, labeled '4. HÂNEYE', consists of two measures. The final section, labeled 'KARAR', consists of two measures. The notation includes various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. The key signature changes to two sharps (F# and C#) in the fourth section, '4. HÂNEYE'.

3.3.Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulünde yazılmaya başlanmıştır.

Eserin başından 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Acem perdesinde Çargah 3'lüsü ve Çargah perdesinde Çargah 5'lisi gösterilmiştir. Buradan 3. dizeğin ilk notasına kadar Dügah perdesinde Uşşaklı inilerek bu perdede Uşşak makamı dizisi gösterilmiştir. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Dügah perdesinde Kürdi 4'lüsü gösterilerek ilk hane sona erdirilmiştir.

Teslim

4. Dizeğin başından 5. dizeğin sonuna kadar Ferahfeza makamı seslerinde dolaşmış ve Yegah perdesinde Buselik'li tam karar yapılarak Ferahfeza makamı tamamlanmıştır

2. Hane

6. Dizeğin başından 7. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Buselik 5'lisi gösterilmiştir. Bu esnada Nim Hicaz ve Kürdi perdeleri kullanılmışsa da kalışlar Neva perdesinde Buselik'li yapılmıştır. 7. Dizeğin 2. ölçüsünde Neva Muhayyer atlaması yapılarak Acem perdesinde Çargah 3'lüsü ile kalınmıştır. 8. Dizek boyunca Ferahfeza makamı seslerinde karışık gezinilmiştir. 9. Dizekte Neva perdesine Hicaz'lı çıkılıp inilmiştir. Bu dizeğin sonlarına doğru iniş-çıkış cazibesiyle Dügah perdesine Uşşaklı inilirken son anda Segah perdesi Kürdi perdesine dönüşerek Dügah perdesine Kürdili inilmiştir. Bu şekilde 2. hane sona erdirilmiştir.

3. Hane

10. Dizeğin başında hem Muhayyer perdesine Hem de Hüseyini perdesine Hicaz'lı inilip çıkılmıştır. Buradan 11. dizeğin sonuna kadar Muhayyer perdesinde Hicaz 5'lisi gösterilerek Muhayyer'de Hicaz'lı kalınmıştır. Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin başında iniş-çıkış cazibesiyle Tiz Segah ve Dik Sünbüle perdeleri kullanılmıştır. Dizeğin sonunda Hüseyini perdesine Hicaz'lı inilmiştir. 2. Dizeğin başından sonuna kadar hem Dügah perdesinde Hem de Hüseyini perdesinde Hicaz gösterilip Dügah perdesinde Hicaz'lı kalınarak 3. hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

3. Dizeğin başında usul değişmiş ve 6/8'lik (Yürük Semai) usulu olmuştur.

3. Dizeğin başında Düğah perdesinden Neva perdesine atlanmış ve bazı altere sesler alınarak dizeğin son bölümünde Hüseyini perdesinde kalınmıştır. 4. Dizeğin başından sonuna kadar Neva ile Yegah perdeleri arasında karışık gezinilerek en son Yegah perdesine Buselik'li inilmiştir. 5. Dizekte yine Düğah perdesinden Nevaperdesine atlanmış ve bazı altere sesler alınarak Hüseyini perdesinde kalınmıştır. (5. Dizек hem ritmik olarak hem ezgisel olarak 3. dizeğin aynısıdır.) 6. Dizeğin başından 7. dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Buselik gösterilerek Buselik'li kalınmıştır. 8. Dizeğin başından 10. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Ferahfeza makamı seslerinde bazı altere sesler alınarak gezinilmiştir. 10. Dizeğin 2. ölçüsünde Düğah perdesinde Kürdi'li kalınmış ve 4. hane sonlandırılmıştır.

FERAHFEZÂ SAZ SEMÂİSİ

MÜZİK:TANBÜRİ CEMİL BEY

USÖLÜ:AKSAK SEMÂİ

♩ = 180

1. TESLİM

2. HÂNE

3. HÂNE

4. HANE
♩ = 192

1. 2.

AĞIRLAŞARAK

3.4.Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 32/4'lük (Muhammes) usulünde yazılmıştır

Eserin ilk dizeğinin başından 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Hicaz 3'lüsü ve Neva perdesinde Hicaz 4'lüsü gösterilerek Gerdaniye perdesinde kalınmıştır. 2. Dizeğin 2. ölçüsünün başından 3. dizeğin son ölçüsündeki 4'lük sol notasına kadar Hicazkar makamı seslerinde dolaşarak tekrar Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Daha sonra buradan 5. dizeğin ilk notası olan 4'lük do notasına kadar Gerdaniye ve neva perdelerinde Hicaz gösterilerek Çargah perdesine inilmiştir. Bu şekilde Çargah perdesinde Neveser makamı dizisi oluşmuştur. Buradan 6. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik'in ilk 3 sesi ile Neva perdesine Hicaz'lı inilmiştir. Daha sonra tekrar Gerdaniye perdesine çıkılarak ilk haneye sonverilmiştir.

Teslim

6. Dizeğin 2. ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü ile Hisar perdesine inilmiştir. Daha sonra Muhayyer perdesi Şehnaz perdesine dönüşmüştür. Buradan 8. dizeğin 3. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde ve Rast perdesinde Hicaz gösterilmiştir. En son Rast perdesinde yedenli bir şekilde Zirgüleli hicaz dizisi gösterilerek Hicazkar makamı tamamlanmıştır. Bu şekilde teslim hanesi sona ermiştir.

2. Hane

9. Dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Uşşak dörtlüsü gösterilmiş ve Uşşak'lı kalınmıştır. Buradan 10. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik gösterilerek bu perdede Buselik'li kalınmıştır. Sonra buradan eserin 2. sayfasının ilkdizeğinin 2. ölçüsünün başındaki sol notasına kadar önce Gerdaniye perdesinde Kürdi 3'lüsü gösterilmiş, daha sonra Rast perdesine Kürdi'li inilmiştir. Daha sonra buradan 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz 3'lüsü ile kalınmıştır. Buradan 3. dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Rast ve Neva perdelerinde Hicaz'lı gezinilmiştir. 3. Dizeğin son ölçüsü ve 4. dizeğin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilerek 2. hane teslim hanesine bağlanmıştır.

3. Hane

4. Dizeğin 2. ölçüsünün başından 5. dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Hicaz 5'lisi, Neva perdesinde Uşşak 4'lüsü gösterilerek Neva perdesinde Karcıgar makamı dizisi oluşturulmuştur. Daha sonra buradan 6. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Kürdi seslerinde dolaşmış ve bu 6. dizeğin son ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Buselik'e dönüşerek Gerdaniye'de Buselik'li kalınmıştır. 7. Dizeğin başından 8. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Hicazlı dolaşıldıktan sonra Neva perdesine Uşşak'lı inilmiş ve Acem perdesinde Nikriz çeşnili kalış yapılmıştır. Daha sonra 8. Dizeğin 2. ölçüsünün başında Dik Hisar ve Acem perdeleri kullanılmıştır. Sonra buradan 9. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik gösterilerek Buselik'li kalınmıştır. Bu şekilde 3. hane sonlandırılmıştır.

EK- 4. Hicazkar Peşrevi

HİCAZKÂR PEŞREVİ

USÖLÜ : Muhammes

MÜZİK : Tanbûri Cemil Bey

3

TESLİM

2. HANE

HİCAZKÂR PEŞREVİ

- 2 -

3. HANE

§

§

GENETAK

3.5.Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulünde yazılmaya başlanmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başında Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilmiş, dizeğin sonunda Neva perdesine Hicaz'lı inilerek Neva perdesinde Hicaz 4'lüsü ile kalınmıştır. 2. Dizeğin ilk ölçüsünde Rast perdesine Hicaz'lı inildikten sonra dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesinde Hicaz'lı kalınmıştır. Bu şekilde ilk hane sona erdirilmiştir.

Teslim

3. Dizeğin başında Çargah perdesinden Rast'lı olarak çıkmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Çargah perdesine Nikriz'li inilmiştir. 4. Dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesinde Hicaz'lı dolaşmış, bu dizeğin 2. ölçüsünde Hicazkar makamının karakteristik özelliği olan karara giderken Neva notası yerine Hicaz perdesi kullanılarak Rast perdesine Hicaz'lı inilmiş, Rast perdesinde Hicazkar makamı tamamlanmıştır.

2. Hane

5. Dizeğin başından sonuna kadar Neva perdesinde ve Rast perdesinde Hicaz'lı dolaşarak Rast perdesinde Hicaz'lı kalınmıştır. 6. Dizeğin başında Rast perdesinden Neva perdesine atlanarak Hicazkar makamı seslerinde dolaşmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünün başından sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz 5'lisi ile kalınarak 2. hane sona erdirilmiştir.

3. Hane

7. Dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesine Uşşak'lı inilerek Gerdaniye perdesine çıkmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Hicaz'lı çıkılarak önce Acem sonra Dik Hisar perdelerine inilmiştir. Daha sonra 8. Dizeğin başında Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilerek Acem ve Hisar perdeleri alınarak Çargah perdesine kadar inilmiştir. Sonra bu dizeğin son ölçüsünde aynı sesler kullanılarak Neva perdesinde kalış yapılmıştır. 3. hane bu şekilde sona erdirilmiştir.

4. Hane

9. Dizeğin başında usul değişerek 6/8'lik (Yürük Semai) usulü olmuştur.

9. Dizeğin başında Gerdaniye perdesinden Hicazkar makamı sesleriyle Rast perdesine inilerek Rast'da Hicaz'lı kalınmıştır. Daha sonra 10. ve 11. dizelerde yine Hicazkar makamı seslerinde karışık gezinilerek en son Rast perdesinde Hicaz'lı kalınmıştır.

Eserin 2. sayfasında usul tekrar değişmiş ve 7/8'lik (Devr-i Hindi) usulü olmuştur.

Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin başından 2. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü ile Neva perdesinde Uşşak gösterilmiş, sonra da Çargah perdesine inilmiştir. Bu şekilde Çargah perdesinde Acem'li Rast makamı dizisinin büyük çoğunluğu oluşmuştur. Daha sonra 3. dizeğin başından 4. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Hicaz gösterilmiştir. 4. dizeğin 2. ölçüsü 1. dolaptır ve Rast perdesinden Gerdaniye perdesine Hicazkar makamı sesleriyle çıkarak röplize dönülmesini sağlamaktadır. 4. Dizeğin 3. ölçüsü ise 2. dolaptır ve 3. dizek ve 4. dizeğin ilk ölçüsünden sonra bu kısma geçilir. Bu şekilde 4. Hane de sona erdirilmiştir.

EK- 5. Hicazkar Saz Semaisi

HİCAZKÂR SAZ SEMÂİSİ

USÛL: AKSAK SEMÂİ

BESTE: TANBURI CEMİL BEY

Birinci Hane

Mulâzime %

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

YÜRÜK SEMÂİ

3.6.Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Eser 2/4'lük (Nim Sofyan) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başından 2. ölçüsünün sonuna kadar Dügah perdesinden Hüseyni perdesine Hüseyni 5'lisi ile çıkılmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Hüseyni perdesinden Muhayyer perdesine atlanıp tekrar Hüseyni perdesinde kalış yapılmıştır. Bu ilk dizeğin 3. ölçüsünden 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar devam etmiştir. Daha sonra 2. dizeğin 2. ve 3. ölçülerinde Neva perdesinde kalınmıştır. Bu dizeğin 4. ölçüsünün başından 3. dizeğin 2. ölçüsünün başındaki la notasına kadar Dügah perdesine Hüseyni'li inilerek Hüseyni'li kalınmıştır. Daha sonra 3. dizeğin 3. ölçüsünün başından 4. ölçünün sonuna kadar Dügah perdesinden Hüseyni 5'lisiyle Hüseyni perdesine çıkılmış ve kalınmıştır. Sonra bu dizeğin son ölçüsünün başından 4. dizeğin 3. dizeğinin sonuna kadar Hüseyni Muhayyer atlaması yapılarak Hüseyni perdesinde kalınmıştır. Bu, 4 ölçü boyunca tekrarlanmıştır. Daha sonra 4. dizeğin 4. ve 5. ölçülerinde Neva perdesinde kalınmıştır. Daha sonra 5. dizeğin başından sonuna kadar Dügah perdesine Hüseyni 5'lisi ile inilerek bu perdede Hüseyni'li kalınmıştır. Daha sonra 6. dizeğin başında rast perdesinden Hüseyni makamı sesleriyle Muhayyer perdesine kadar çıkılmıştır. İlk ölçüden sonraki dizeğin sonuna kadar olan tüm ölçülerde Muhayyer perdesinde kalınmıştır. 7. Dizeğin başından Sonuna doğru Dügah perdesine Hüseyni makamı sesleriyle inilerek Dügah perdesinde Hüseyni'li kalınmıştır. Daha sonra 8. ve 9. dizelerde Hüseyni makamı seslerinde karışık gezinilmiştir. 10. ve 11. Dizelerde de Hüseyni makamı seslerinde dolaşarak 11. dizeğin sonunda Dügah perdesine Hüseyni'li inilerek tam karar yapılmış ve eser sonlandırılmıştır.

EK- 6. Hüseyini Oyun Havası Çeçen Kızı

HÜSEYİNİ OYUN HAVASI
(ÇEÇEN KIZI)

USÛLÜ:NİM SOFYAN

TANBÛRİ CEMİL BEY'DEN

♩ = 96

3.7.Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 28/4'lük (Devr-i Kebir) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başında Dügah perdesinden Gerdaniye perdesine atlanmıştır. Neva perdesinde Buselik ile Çargah ve Segah perdelerine inilerek dizeğin sonunda Neva perdesinde Buselik 4'lüsü ile kalınmıştır. 2. Dizeğin ilk ölçüsünün orta bölümünde Rast perdesine Rastlı inilerek kalınmıştır. Daha sonra bu ölçünün sonu ile 2. ölçünün Başında tekrar Neva perdesinde kalınmıştır. Sonra buradan 3. dizeğin ilk ölçüsünün orta bölümüne kadar Dügah perdesinde Uşşak gösterilmiştir. Daha sonra buradan 4. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Buselik, Dügah perdesinde Uşşak seslerinde dolaşmıştır. Sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Buselik perdesinde Nişabur 4'lüsü gösterilmiştir. Dizeğin son bölümünde Neva perdesinde Buselik gösterilerek hane sonlandırılmıştır.

Teslim

5. Dizeğin başından son ölçüsünün orta bölümüne kadar Neva perdesinde Buselik 5'lisi gösterilmiş ve kalınmıştır. Daha sonra buradan 6. dizeğin sonuna kadar Segah perdesinde Eksik Ferahnak gösterilmiş ve kalınmıştır. Sonra 7. Dizeğin başında Neva perdesinden Dügah perdesine inilmiştir. Buradan 8.dizeğin sonuna kadar Isfahan makamı seslerinde dolaşmıştır. Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lisi gösterilmiş, Neva perdesine Buselik'li inilmiş ve Dügah perdesinde Uşşak dörtlüsü gösterilerek Isfahan makamı tamamlanmıştır.

2. Hane

9. Dizeğin başında Gerdaniye perdesinden Eviç perdesine inilmiş ve kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 1. ölçüsünden 2. ölçüsüne geçilirken Eviç perdesine Acem perdesi yeden olarak alınmış ve 2. ölçüde Neva ve Nim Hicaz perdelerinden Segah perdesine kadar inildikten sonra tekrar gerdaniye perdesine atlanmıştır. Daha sonra buradan 10. dizeğin başına kadar Neva perdesinde Rast gösterilerek kalınmıştır. Sonra buradan dizeğin sonuna kadar Buselik perdesine Nişabur'lu, Dügah perdesine Nişaburek'li inilmiştir. Daha sonra 11. dizeğin başında Nim Hicaz perdesi ile Neva perdesine çıkılmış ve 2. ölçünün başında Eviç perdesine de çıkılarak Hüseyini perdesinde kalınmıştır. Daha

sonra buradan 12. dizeğın son ölçüsünün orta bölümüne kadar Neva perdesinde Rast gösterilerek Neva perdesinde Rast'lı kalınmıştır. Bu ölçünün geri kalanında Eviç perdesi Acem perdesine dönüşmüş ve teslim hanesine bağlanmıştır.

EK- 7. Isfahan Peşrevi

ISFAHAN PEŞREVİ

USÛLÜ: DEVR-I KEBİR
♩ = 80

MÜZİK: TANBÜRİ CEMİL BEY

TESLİM

2. HÂNE

SON

PEŞREV 2 HÂNELİDİR

3.8.Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulünde yazılmaya başlanmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başında Buselik ve Nim Hicaz perdeleri kullanılmış ancak ölçünün sonunda bu sesler Segah ve Çargah perdelerine dönüşmüştür. 2. ölçünün başından sonuna kadar Dügah perdesinde Uşşak 4'lüsü ile kalınmıştır. 2. dizeğin ilk ölçüsünün başında Dügah perdesine Uşşak'lı inilmiş, ölçünün geri kalanında Segah perdesinden Müstear'lı çıkılmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünün başında Eviç perdesi kullanılsa da Neva perdesine Buselik'li inilerek ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

3. Dizeğin başında Neva perdesinden Muhayyer perdesine atlanmıştır. Daha sonra Gerdaniye perdesine Buselik 3'lüsü ile inildikten sonra Neva perdesine de Buselik'li inilmiştir. Buradan 4. dizeğin sonuna kadar Neva perdesine önce Rast'lı inilmiş, daha sonra yine Neva perdesinde buselik gösterilerek Dügah perdesine Uşşak'lı inilmiştir. Bu şekilde Isfahan makamı tamamlanarak hane sonlandırılmıştır.

2. Hane

5. Dizeğin ilk ölçüsünde Eviç perdesinde Acem perdesi yeden alınarak kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Segah perdesine Müstear'lı inilip Dügah perdesinde çeşniz kalınmıştır. Daha sonra 6. dizeğin başında Dügah perdesinden Rast'lı (Nişaburek'li) çıkılmış ve bu dizeğin 2. ölçüsünün sonunda Neva perdesine Buselik 3'lüsü ile inilerek 2. hane sona erdirilmiştir.

3. Hane

7. Dizeğin başında Neva perdesinden Rast 5'lisi ile Muhayyer perdesine çıkılarak kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Eviç perdesinde Segah'lı kalınmıştır. 8. Dizeğin ilk ölçüsünün son bölümüne kadar Neva perdesinde Rast gösterilmiştir. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Nikriz gösterilerek Neva'da Nikriz'li kalınmıştır. Bu şekilde Hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

Eserin 2. Sayfasının ilk dizeğinde usul değişerek 6/4'lük (Yürük Semai) Usulü olmuştur.

2. sayfanın ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başında Düğah perdesinden Rast 5'lisi ile çıkılmıştır. Daha sonra 2. ölçünün orta bölümünde Neva perdesinde Buselik 3'lüsü ile kalınmıştır. Sonra buradan dizeğin sonuna kadar Segah perdesinde Eksik Ferahnak gösterilerek bu perdede Eksik Ferahnak'lı kalınmıştır. 2. Dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçünün ilk notasına kadar Düğah perdesinde Uşşak 4'lüsü gösterilerek bu perdede Uşşaklı kalınmıştır. Daha sonra Düğah perdesinden Hüseyini perdesine atlanmıştır. Buradan dizeğin sonuna kadar Düğah perdesinde Uşşak, Hüseyini Aşiran perdesinde Kürdi gösterilerek bu perdede Kürdi'li kalınmıştır.

Eserin 2. sayfasının 3. dizeğinin başında usul tekrar değişerek 3/8'lik Semai usulü olmuştur.

3. Dizeğin ilk ölçüsünün başından 4. ölçünün sonuna kadar Yegah perdesinde Rast 4'lüsü gösterilerek bu perdede Rast'lı kalınmıştır. Daha sonra buradan Yegah perdesinde Rast sesleriyle Düğah perdesine çıkılmış ve 9. ölçünün sonuna kadar bu perdede kalınmıştır. Sonra buradan dizeğin sonuna kadar Düğah perdesinden Rast 4'lüsü ile çıkılıp 4. dizeğin başında Düğah perdesinde Rast 4'lüsü ile kalınmıştır. Daha sonra buradan bu dizeğin 5. ölçüsüne kadar Neva perdesinde Rast 3'lüsü gösterilerek Neva perdesinde kalınmıştır. 4. Dizeğin 6. ölçüsünün başından 5. dizeğin 3. ölçüsünün sonuna kadar Çargah perdesinde Çargah 5'lisi ile gezinilerek Çargah perdesinde Çargah'lı kalınmıştır. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Düğah perdesinde Uşşak seslerinde gezinilerek yine Düğah perdesinde Uşşak'lı kalınmış ve bu hane sonlandırılmıştır.

EK- 8. Isfahan Saz Semaisi

Usûl: Aksak Semâi

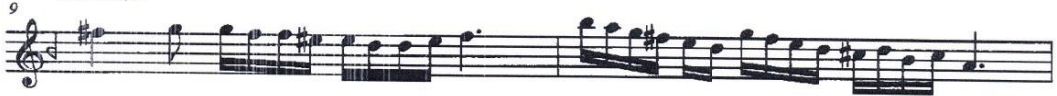
ISFAHÂN SAZ SEMÂÎ

Beste: Tanburi Cemil Bey
(9.5.1871 - 4.8.1916)

1.Hâne

2.Hâne

3.Hâne

ISFAHÂN SAZ SEMÂÎ

Beste: Tanburi Cemil Bey
(9.5.1871 - 4.8.1916)

4.Hâne

17

21

25

36

47

§

The musical notation is written on five staves. The first staff (measures 17-20) is in 2/4 time. The second staff (measures 21-24) is in 2/4 time. The third staff (measures 25-35) is in 3/4 time. The fourth staff (measures 36-46) is in 2/4 time. The fifth staff (measures 47-48) is in 2/4 time and ends with a double bar line and a section symbol (§).

3.9.Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 32/4'lük (Muhammes) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünde Çargah perdesinden Sünbüle perdesine atlanarak Kürdi 3'lüsü ile Gerdaniye perdesine inilerek bu perdede kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Nim Hisar perdesine kadar inilmiş ve tekrar Gerdaniye perdesine çıkılarak kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Kürdi, Acem perdesinde Buselik seslerinde dolaşmış, en son Nim Hisar perdesinde Çargah'lı kalınmıştır. Daha sonra 3. dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçünün sonuna kadar Rast perdesinde Kürdi gösterilmiştir. Sonra buradan 4. dizeğin ilk ölçüsünün orta bölümüne kadar Nim Zirgüle perdesinden Segah perdesine kadar inilmiş, Neva perdesinde Kürdi çeşnişiyle kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesinden Uşşak'lı çıkılıp Kürdi'li inilmiştir. Daha sonra 3. ölçüde Acem Aşiran perdesine kadar inilmiş, dizeğin son ölçüsünde yine Dik Hisar perdesi kullanılarak Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Bu şekilde ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

5. Dizeğin ilk ölçüsünün başında Gerdaniye perdesine Buselik 3'lüsü ile inilmiştir. Daha sonra Dik Hisar perdesi kullanılarak Neva ve Çargah perdelerine inilmiştir. Daha sonra yine aynı sesler kullanılarak Sünbüle perdesine kadar çıkılmıştır. 5. Dizeğin 2. ölçüsünde Dik Hisar perdesi Nim Hisar perdesine dönüşerek Neva perdesine Kürdi'li inilmiştir. Daha sonra 6. dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçünün sonuna kadar Çargah perdesinde Buselik gösterilmiştir. Daha sonra buradan 7. dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Kürdi seslerinde dolaşmıştır. 8. Dizeğin ilk ölçüsü teslim hanesinin başına, 2. ölçüsü 2. haneye, 3. ölçüsü 3. haneye ve 4. ölçüsü de 4. haneye götüren bölümlerdir.

2. Hane

9. Dizeğin ilk ölçüsünün başından 2. ölçünün sonuna kadar önce Neva perdesinden Uşşak 4'lüsüyle gerdaniye perdesine kadar çıkılmış, sonra Rast perdesine Kürdi'li inilmiştir. 2. ölçünün sonunda Neva perdesinde Uşşak 4'lüsüyle kalınmıştır. Neva perdesindeki Uşşak'a Arazbar da denir. Daha sonra buradan 11. dizeğin 2. ölçüsünün başına kadar Rast perdesinde Kürdi seslerinde karışık gezinildikten sonra Rast'ta Kürdili

kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ve 3. ölçülerinde Segah perdeleri kullanılarak Neva perdesine çıkılıp bu perdede kalınmıştır. Eserin 2. sayfasının ilk ölçüsünde Neva perdesinden Uşşak'lı bir şekilde Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Neva perdesindeki Uşşak 2. ölçüde de devam etmiştir. 3. Ölçüden 2. dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Kürdi seslerinde dolaşılmış, son ölçüde Dik hisar perdesi kullanılarak Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Bu şekilde 2. hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

2. sayfanın 3. dizeğinin ilk ölçüsünün başında Gerdaniye perdesinde Kürdi gösterilmiş, 2. ölçünün sonunda Sünbüle perdesinde kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 3. ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Buselik seslerinde dolaşılmış, 4. ölçüsünde ise Nim Hisar perdesine Nikriz'li inilmiştir. 4. Dizeğin ilk ölçüsünde de Nim Hisar perdesinde Nikriz'li dolaşılmıştır. Daha sonra 4. dizeğin 2. ölçüsünün son bölümünden bu dizeğin son ölçüsünün başına kadar Kürdi perdesinde Nikriz gösterilerek bu perdede Nikriz'li kalınmıştır. Daha sonra buradan 5. dizeğin son ölçüsüne kadar Gerdaniye perdesinde Buselik gösterilmiştir. Bu dizeğin son ölçüsünde Eviç ve Nim Hisar perdeleri kullanılmıştır. Daha sonra bu seslerle 6. dizeğin 3. ölçüsüne kadar gezinilmiştir. Daha sonra bu dizeğin 3. ölçüsü ve 4. ölçüsünün ilk kısmında Neva perdesinde Hicaz gösterilmiştir. Hatta Neva perdesinde Hicaz Hümayun dizisi oluşmuştur. Daha sonra 4. ölçünün son kısmında Dik Hisar perdesi kullanılarak Neva perdesinden Uşşak'lı bir şekilde Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Böylelikle 3. hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

Eserin 2. sayfasının 7. dizeğinin ilk ölçüsünün başından 3. ölçünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 8. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesine Buselik 3'lüsü ile inildikten sonra Dik Hisar perdesi kullanılarak Neva ve Çargah perdelerine inilip Gerdaniye perdesinde Buselik 4'lüsü gösterilerek kalınmıştır. Daha sonra buradan 9. dizeğin başına kadar Acem perdesine Çargah 5'lisi ile inilerek bu perdede Çargah'lı kalınmıştır. Daha sonra buradan 10. dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesine Hüseyini 5'lisiyle inilerek bu perdede Hüseyini'li kalınmıştır. Daha sonra buradan 11. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik gösterildikten sonra en son Acem perdesine Nikriz'li inilmiştir. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar önce

Neva perdesinde Uşşak'lı kalınmış, sonra yine Neva perdesinden Uşşak'lı bir şekilde Gerdaniye perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. Bu şekilde 4. hane sonlandırılmıştır.

EK- 9. Kürdili Hicazkar Peşrevi

KÜRDİLİ-HICAZKÂR PEŞREVİ

USÛLÜ : Muhammes

MÜZİK : Tanbûri Cemil Bey

1. HÂNE

TESLİM

2. HÂNEye 3. HÂNEye 4. HÂNEye

2. HÂNE

The musical score is written in staff notation with a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 3/4 time signature. It consists of ten staves of music. The first staff is labeled '1. HÂNE'. The second staff contains a repeat sign followed by 'TESLİM'. The third staff continues the melody. The fourth staff is labeled '2. HÂNEye', '3. HÂNEye', and '4. HÂNEye'. The fifth staff is labeled '2. HÂNE'. The sixth staff continues the melody. The seventh staff continues the melody. The eighth staff continues the melody. The ninth staff continues the melody. The tenth staff continues the melody.

KÜRDİLİ-HICAZKÂR PEŞREVİ

- 2 -

3. HÂNE

4. HÂNE (Serbestce)

A TEMPO

GENETIK

3.10.Onuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

1.Hane

Eser 32/4'lük (Muhammes) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünde Mahur perdesinden Tiz Buselik perdesine atlanarak Gerdaniye perdesine Çargah 3'lüsü ile inilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Hüseyini perdesinde Buselik 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. 2. Dizeğin ilk ve 2. ölçüsünün ilk kısmında Mahur perdesi kullanılarak gezinilmiştir. 2. Ölçünün orta bölümünden 3. ölçünün başına kadar Neva perdesinde Buselik gösterilmiştir. Daha sonra buradan 3. dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Çargah 3'lüsü ile gezinilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra 3. dizeğin son ölçüsünde Neva perdesinden Gerdaniye ve Tiz Çargah perdelerine atlanmış, altere olarak sünbüle perdesi kullanılmıştır. 4. Dizeğin ilk ölçüsünde de Sünbüle perdesi kullanılarak Hüseyini perdesine inilmiş ve bu perdede çeşnisiz kalınmıştır. Daha sonra buradan 4. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Çargah seslerinde dolaşmış, Mahur perdesi kullanılarak Hüseyini ve Neva perdelerine inilmiştir. 5. Dizeğin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesine Buselik'li inilmiş ve Buselik perdesinden Gerdaniye perdesine atlanmıştır. Daha sonra bu dizeğin 3. ölçüsünün başında tekrar Mahur perdesi kullanılmış, ölçünün sonunda Acem perdesi kullanılarak 6. dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesinde Buselik'li kalınmıştır. Ölçünün sonunda Neva perdesinden Çargah ile Gerdaniye perdesine çıkılarak ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

6. Dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesinden Gerdaniye perdesine atlanmış ve buradan 7. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Çargah 5'lisi gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 7. Dizeğin 2. ölçüsünün başında Mahur perdesi kullanılsa da bu dizeğin sonunda Neva perdesinde Buselik 5'lisi ile kalınmıştır. 8. Dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesinden Gerdaniye perdesine atlanmış ve Neva perdesinden Çargah 5'lisi ile çıkılmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Mahur perdesi Acem perdesine dönüşmüştür. Bu şekilde hem Neva hem de 3. ölçünün başında Dügah perdesine Buselik'li inilmiştir. Daha sonra buradan 9. dizeğin 2. ölçüsünün başına kadar Neva perdesinde Buselik, Rast perdesine Çargah'lı inilerek Rast perdesinde kalınmıştır. Sonra

buradan eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Buselik'li bir şekilde Rast perdesinde Çargah seslerinde gezinilmiş ve en son Rast perdesinde Mahur makamı tamamlanmıştır. 2. sayfanın ilk dizeğinin 2. ölçüsü teslimi 2. haneye bağlayan bölümdür.

2. Hane

Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin 3. ölçüsünün başından 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar önce Rast perdesinden Çargah perdesine atlanmış, Rast perdesinde Çargah seslerinde dolaşmış ve Dügah perdesinde Buselik'li kalınmıştır. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Çargah gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 3. Dizeğin başında Rast perdesinden Çargah perdesine atlanmış, 2. ölçüde Hüseyini perdesinde kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 3. ölçüsünün başına kadar Acem perdesi alınarak Rast perdesine Çargah'lı inilmiştir. Daha sonra 3. dizeğin son ölçüsünden 4. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Nim Hicaz perdesinden Gerdaniye perdesine çıkılmış ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra dizeğin sonuna kadar Hüseyini perdesinde Buselik 4'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra 5. dizeğin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Çargah 5'lisi ile kalınmıştır. Daha sonra buradan 6. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Çargah 3'lüsü ve Neva perdesinde Çargah 4'lüsü gösterilerek en son Gerdaniye perdesinde kalınmıştır. Bu şekilde 2. hane sonlandırılmıştır. 7. Dizeğin ilk ölçüsü teslim hanesini 3. haneye bağlayan bölümdür.

3. Hane

7. Dizeğin 2. ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Sünbüle perdesi kullanılarak Tiz Buselik perdesine çıkılmıştır. Bu dizeğin 3. ölçüsünde de Tiz Buselik perdesinde kalınmıştır. Daha sonra 8. dizeğin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Çargah 4'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 9. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesine Çargah 5'lisiyle, Neva perdesine Çargah 4'lüsüyle inilmiş ve Neva'da Çargah'lı kalınmıştır. 10. Dizeğin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün orta bölümüne kadar Neva perdesinde Buselik gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan eserin 3. sayfasının 2. dizeğinin 2. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Buselik ile Rast perdesine Çargah'lı inilmiş, sonra tekrar Neva perdesinde Buselik'li kalınmış ve en son Neva perdesinden Çargahlı bir şekilde

Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Bu şekilde 3. hane sonlandırılmıştır. 2. Dizeğin son ölçüsü teslim hanesine 4. haneye bağlayan bölümdür.

4. Hane

Eserin 3. sayfasının 3. dizeğinin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Hüseyini perdesine Buselik 5'lisi gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 4. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar ara ara Nim Hicaz perdesine inilse de tekrar Hüseyini perdesinde kalınmıştır. 4. Dizeğin 2. ölçüsünün başından 5. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Çargah 3'lüsü ile dolaşmış ve en son Buselik perdesinde Nişabur'lu kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünün başından sonuna kadar Buselik perdesinden Gerdaniye perdesine atlanmış ve Çargah 3'lüsü ile bu perdede kalınmıştır. 5. Dizeğin son ölçüsünün başından 6. dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Çargah, Neva perdesinde Çargah gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra 7. dizeğin başından 8. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Çargah ve Buselik gösterilmiş, en son Neva perdesinden Eviç perdesiyle Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Bu şekilde 4. hane sonlandırılmıştır. 8. Dizeğin son ölçüsü teslimden sonra çalınacak karar bölümüdür.

EK- 10. Mahur Peşrevi

MÂHÛR PEŞREVİ

USÛLÜ : Muhammes MÜZİK : Tanbûri Cemil Bey

♩ = 100

The musical score is written on ten staves. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The tempo is marked as 100 beats per minute. The first staff includes a triplet of eighth notes. The melody is characterized by frequent use of grace notes and slurs. A central section is marked with a double bar line and the word 'TESLİM' (Teslim) above it. The score concludes with a final melodic phrase.

MÂHÛR PEŞREVİ
- 2 -

2. Hâneye 2. HÂNE

3.

3. Hâneye 3. HÂNE

MÂHÛR PEŞREVİ
-3-

4. HANE

4. HANEYE

KARAR

GENÇTİRK

3.11.On Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 28/4'lük (Devr-i Kebir) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başından son ölçüsünün orta bölümüne kadar başta Muhayyer perdesinde Uşşak 3'lüsü gösterilmiş, sonra Neva perdesine Rast'lı inilerek kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin sonuna kadar Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsü gösterilerek Muhayyer'de Uşşak'lı kalınmıştır. 3. Dizeğin başından 4. dizeğin sonuna kadar Muhayyer perdesinde Uşşak, Neva perdesinde Rast gösterilmiştir. 4. Dizeğin sonunda Hüseyini perdesine Uşşak'lı inilerek bu perdede kalınmıştır. Bu şekilde ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

5. Dizeğin başında Muhayyer perdesinde Uşşak 3'lüsü gösterilmiştir. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesine Buselik 4'lüsü ile inilmiştir. Daha sonra 6. dizeğin ilk ölçüsünün orta bölümünde Çargah perdesinde Çargah çeşnili kalış yapılmıştır. Bu kalış uzun sürmeden Hüseyini perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan dizeğin sonuna kadar Dügah perdesine Hüseyini 5'lisi ile inilerek bu perdede Hüseyini'li kalınmıştır. 7. Dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesinde Buselik 5'lisi ile kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Çargah perdesinde Çargah 5'lisi ile kalınmıştır. Daha sonra buradan 8. dizeğin sonuna kadar Dügah perdesinde Hüseyini seslerinde gezinilerek en son Dügah perdesinde Hüseyini 5'lisi ile kalınmış ve Muhayyer makamı tamamlanmıştır.

2. Hane

9. Dizeğin ilk ölçüsünün başında Hüseyini perdesinden Nim Hicaz perdesine inilmiş, sonra bu dizeğin 2. ölçüsünün başında Hüseyini perdesinde Uşşak 3'lüsü ile kalınmıştır. Daha sonra buradan eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünün orta bölümüne kadar neva perdesinde Buselik 5'lisi gösterilerek bu perdede Buselik'li kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. ölçünün başına kadar Dügah perdesinde Hüseyini 5'lisi gösterilerek bu perdede Hüseyini'li kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin ilk ölçüsünün son bölümüne kadar Neva perdesinde Buselik gösterilmiştir. Sonra buradan 3.

dizeğın sonuna kadar Muhayyer ve Hüseyni perdelerinde Uşşak gösterilerek en son Hüseyni perdesinde Uşşak'lı kalınmıştır. Bu şekilde 2. hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

2. sayfanın 4. dizeğının ilk ölçüsünün başından bu dizeğın son ölçüsünün başına kadar Muhayyer perdesinde Uşşak 3'lüsü ile gezinilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra Gerdaniye perdesine Buselik 3'lüsü ile inilmişse de bu, 5. dizekte değişmiş ve 5. dizeğın 2. ölçüsünün başına kadar Neva perdesinde Nikriz gösterilmiştir. Daha sonra buradan 6. dizeğın ilk ölçüsünün orta bölümüne kadar Muhayyer perdesinde Hicaz gösterilerek bu perdede Hicaz'lı kalınmıştır. Muhayyer perdesindeki Hicaz, 6. dizeğın 2. ölçüsünün sonunda Dik Sünbüle perdesinin Sünbüle perdesine dönüşmesiyle sona ermiştir. Daha sonra buradan bu dizeğın sonuna kadar Gerdaniye perdesine Buselik 3'lüsüyle, Acem perdesine Çargah 4'lüsüyle inilmiştir. 7. Dizeğın başında Nim Şehnaz ve Şehnaz perdeleri kullanılmıştır. Daha sonra bu dizeğın 2. ölçüsünde Neva perdesine Nikriz'li inilip, Hüseyni perdesinde Hicaz'lı kalınmıştır. Sonra bu dizeğın son ölçüsünden 8. dizeğın sonuna kadar en başta Gerdaniye perdesine Buselik 3'lüsü ile inilmiştir. Daha sonra Acem perdesine Çargah'lı, Neva perdesine Buselik'li, Dügah perdesine de Hüseyni'li inilip tekrar neva perdesine çıkılmıştır. Daha sonra buradan 9. dizeğın sonuna kadar Neva perdesinde önce Buselik'li, Rast'lı ve en son yine Buselik'li kalınmıştır. Bu şekilde 3. hane sonlandırılmıştır.

EK- 11. Muhayyer Peşrevi

MUHAYYER PEŞREVİ

USÛLÜ : Davr-i Kebir
1. HÂNE
MÜZİK : Tanbûri Cemil Bey

28 4

TESLİM

2. HÂNE (SON)

MUHAYYER PEŞREVİ
- 2 -

3. HANE

GENETHEK

3.12.On İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulünde yazılmaya başlanmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünde Dügah perdesinden Muhayyer perdesine Atlanmış, Uşşak'lı bir şekilde Hüseyni perdesine inildikten sonra Muhayyer perdesinde kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünden 2. dizeğin sonuna kadar neva perdesine Rast'lı inilmiş, Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsünün ilk 3 sesi gösterilmiş ve en son Hüseyni perdesinde Uşşak'lı kalınarak ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

3. dizeğin ilk ölçüsünde Muhayyer perdesine Uşşak 4'lüsünün ilk 3 sesiyle, Neva perdesine Buselik 5'lisiyle ve Dügah perdesine Hüseyni 5'lisiyle inilip Muhayyer perdesine çıkılmıştır. Daha sonra buradan 4. dizeğin sonuna kadar Acem perdesi kullanılarak karışık gezinilmiştir. En son Dügah perdesinde Hüseyni 5'lisi ile kalınmış ve Muhayyer makamı tamamlanmıştır.

2. Hane

5. Dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesinde Hicaz 5'lisi, Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilmiştir. Bu sesler ile 6. dizeğin sonuna kadar gezinilerek en son Neva perdesinde Hicaz 5'lisiyle kalınmıştır. Bu şekilde 2. hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

7. Dizeğin başından bu dizeğin sonuna kadar Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsü gösterilerek Muhayyer'de Uşşak'lı kalınmıştır. Bu seslerle 8. dizeğin ilk ölçüsünün son bölümüne kadar gezinilmiştir. 8. Dizeğin ilk ölçüsünün son bölümünde Tiz Segah perdesi Sünbüle perdesine dönüşmüştür. Bu dizeğin son ölçüsünde Neva perdesine Rast'lı inilmiştir. Bu dizeğin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesindeki Buselik 3'lüsünü de hesaba katarsak, dizeğin sonunda Neva perdesinde Acemli Rast dizisinin büyük bir kısmı oluşmuş olur. Daha sonra 9. dizeğin ilk ölçüsünün son bölümünde Acem perdesi kullanılarak Neva perdesine inilmiştir. Bu dizeğin 2. ölçüsünde de Neva perdesindeki Buselik devam etmiş ve bu perdede Buselik'li kalınarak 3. hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

Eserin 2. sayfasının başında usul değişerek 6/4'lük (Yürük Semai) usulü olmuştur.

Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin başında Eviç perdesinden Tiz Çargah perdesine çıkılarak Muhayyer perdesine inilmiştir. Bu şekilde Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsünün ilk 3 sesi gösterilmiştir. Daha sonra ilk dizeğın 2. ölçüsünde Hüseyini perdesine Uşşak'lı, Neva perdesine Rast'lı inilmiştir. 2. Dizeğın ilk ölçüsünde iniş-çıkış cazibesiyle Eviç perdesi Acem perdesine dönüşerek Neva perdesinde Buselik'li kalınmıştır. Daha sonra 2. dizeğın 2. ölçüsünde de iniş-çıkış cazibesiyle Eviç perdesi Acem perdesine dönüşmüş ve Neva perdesine Buselik'li inilmiştir. Daha sonra 3. dizeğın başından sonuna kadar Neva perdesine Rast'lı ve Buselikli, Rast perdesine Rast'lı inilmiş ve Dügah perdesinde Hüseyini ile kalınarak 4. hane sonlandırılmıştır.

EK- 12. Muhayyer Saz Semâisi

MUHAYYER SAZ SEMÂİSİ

USÛLÜ : Aksak Semâi MÜZİK : Tanbûri Cemil Bey

$\text{♩} = 112$

TESLİM

2. HANE

(SON)

3. HANE

MUHAYYER SAZ SEMÂİSİ
- 2 -

4. HÂNE Yürük Semâi

3.13.On Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 28/4'lük (Devr-i Kebir) usulünde yazılmıştır.

1. Dizeğin ilk ölçüsünün başında Hüseyini perdesinden Segah perdesine kadar inilmiş, bu dizeğin 2. ölçüsünde Dügah perdesine de inilerek Neva perdesine çıkılmıştır. Daha sonra bu dizeğin 3. ölçüsünde Dügah perdesinden Hüseyini 5'lisi ile Hüseyini perdesine çıkılmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin 3. ölçüsünün sonuna kadar Dügah perdesinde Hüseyini 5'lisi seslerinde dolaşılmış ve Dügah perdesinde Hüseyini'li kalınmıştır. Sonra 2. dizeğin 4. ölçüsünde Hüseyini perdesinden Segah perdesine inilmiş, 4. ölçüde Dügah perdesine kadar inilerek Neva perdesine çıkılmıştır. Daha sonra 3. dizeğin ilk ölçüsünde Dügah perdesinden Gerdaniye perdesine kadar çıkılmış ve bu dizeğin 2. ölçüsünün başında Neva perdesinde Buselik 4'lüsü ile kalınmıştır. Daha sonra buradan 4. Dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Dügah perdesine Uşşak 4'lüsü ile inilmiş, sonra 3. dizeğin son ölçüsünde Eviç perdesi kullanılsa da Neva perdesine Buselik 4'lüsü ile inilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan bu dizeğin 4. ölçüsünün başına kadar Neva perdesinden Rast 4'lüsü ile Gerdaniye perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 5. dizeğin sonuna kadar Neva ve Muhayyer perdeleri arasında iniş-çıkış cazibesiyle Acem ve Eviç perdeleri kullanılmış, dizeğin sonunda neva perdesine Buselik'li inilmiştir. Bu şekilde ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

6. Dizeğin başından sonuna kadar Çargah perdesinde Çargah 3'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 7. Dizeğin ilk ölçüsünde Neva perdesinden Rast 5'lisi ile çıkılmış, bu dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesine Buselik'li inilmiştir. Daha sonra dizeğin sonuna kadar Dügah perdesinde Uşşak seslerinde dolaşmıştır. 7. Dizeğin ilk ölçüsü 2. haneye, 2. ölçüsü 3. haneye, 3. ölçüsü 4. haneye ve 4. ölçüsü teslimden sonra geçilecek karar bölümüne bağlayan bölümlerdir.

2. Hane

9. Dizeğin başından bu dizeğin 3. ölçüsünün son bölümüne kadar Neva perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilmiş ve Dügah perdesine Uşşak 4'lüsüyle inilmiştir. Daha sonra buradan 10. dizeğin ilk ölçüsünün orta bölümüne kadar Hüseyini perdesinde Uşşak 4'lüsü

gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 10. dizeğin 3. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinden Buselik 3'lüsü ile inilip, Buselik perdesine Nişabur'lu inildikten sonra Nim Hicaz perdesinde kalınmıştır. Daha sonra buradan eserin 2. sayfasının ilk ölçüsünün başına kadar Neva perdesine önce Rast'lı, sonra Buselik'li inildikten sonra Düğah perdesinde Hicaz gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Eviç perdesinde Segah 3'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan ilk dizeğin 4. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Rast 4'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin sonuna kadar Neva perdesinden iniş-çıkış cazibesiyile Rast'lı çıkılıp Buselik'li inilmiştir. Bu şekilde 2. hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

Eserin 2. sayfasının 3. dizeğinin başından 4. dizeğin 3. ölçüsünün sonuna kadar Muhayyer perdesinde Uşşak 4'lüsü gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 5. Dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Muhayyer'de Uşşak seslerinde dolaşmış ve Muhayyer perdesinde kalınmıştır. 5. Dizeğin 3. ölçüsünün orta bölümünde Tiz Segah perdesi Sünbüle perdesine dönüşmüş ancak sonraki ölçüde Sünbüle perdesinin yerini tekrar Tiz Segah perdesi almıştır. 5. Dizeğin son ölçüsünün başından 6. dizeğin 2. ölçüsünün başına kadar Eviç perdesinde Segah gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 7. dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Rast ve Buselik gösterilmiştir. 7. Dizeğin sonunda Neva perdesine Buselik'li inilerek hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

Eserin 2. sayfasının 8. dizeğinin ilk ölçüsünde Neva perdesinden Acem perdesi kullanılarak Eviç perdesine çıkılmış ve bu perdede kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde eviç kullanılsa da 3. ölçüde Neva perdesine Buselik'li inilmiştir. Daha sonra Eviç, Acem ve Nim Hicaz perdeleri kullanılarak Segah perdesine kadar inilip 9. Dizekte Neva perdesine Rast 3'lüsü ile inilmiştir. 9. Dizek boyunca Muhayyer perdesinde Uşşak 3'lüsü, Neva perdesinde Rast 5'lisi gösterilerek Neva perdesinde kalınmıştır. Daha sonra 10. 11. 12. dizeklerde Neva perdesinden Rast'lı çıkılmış, Muhayyer perdesine Uşşak 3'lüsü ile inilmiş, Eviç perdesinde Segah'lı kalınmış, Muhayyer perdesinde tekrar Uşşak 3'lüsü gösterilerek Neva perdesine Rast'lı ve Buselik'li inilmiştir. 11. Dizeğin sonunda Neva perdesine Buselik'li inilerek Hane sonlandırılmıştır.

EK- 13. Neva Peşrevi

NEVÂ PEŞREV

USÛL: DEVR-I KEBİR

BESTE: TANBURI CEMİL BEY

Birinci Hane

Mülâzime %

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

3.14.On Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Eser 2/4'lük (Nim Sofyan) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk 2 ölçüsünde Gerdaniye perdesinde kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 3. ve 4. ölçülerinde Gerdaniye perdesinden Buselik 4'lüsüyle Neva perdesine inilmiştir. Daha sonra bu dizeğin 5. Ölçüsünde Gerdaniye ve Neva perdelerinde kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. Dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Buselik ve Rast perdesinde Nikriz gösterilmiştir. 2. Dizeğin 2. Ölçüsünde Neva perdesinde kalınmıştır. Bu dizeğin 3. ve 4. Ölçülerinde Neva perdesinde Buselik 4'lüsüyle Nim Hicaz perdesine inilmiştir. 2. Dizeğin 5. Ölçüsünde Neva ve Hüseyini perdesinden sonra Kromatik bir şekilde bir sonraki ölçüdeki Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Daha sonra buradan 3. Dizeğin 2. Ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Buselik, Rast perdesinde Nikriz gösterilmiş ve Rast perdesinde kalınmıştır.

3. Dizeğin 3. Ölçüsünün başından bu dizeğin 4. Ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Rast 3'lüsü gösterilmiş ve Neva perdesine çıkılmıştır. Daha sonra buradan 4. Dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar (1. Dolap) Rast perdesinde Nikriz gösterilerek Neva perdesine çıkılmıştır. 4. Dizeğin 2. Ölçüsünde ise (2. Dolap) Rast perdesinde Nikriz gösterilerek bu perdede kalınmıştır.

4. Dizeğin 3. Ölçüsünün başından bu dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Buselik, Rast perdesinde Nikriz gösterilmiştir. 5. Dizeğin ilk ölçüsünde (1. Dolap) Nim Hicaz perdesi de kullanılarak Neva perdesinde kalınmıştır. Bu dizeğin 2. Ölçüsünde (2. Dolap) Rast perdesinden Neva perdesine atlanıp tekrar rast perdesinde kalınmıştır.

5. Dizeğin 3. Ölçüsünden eserin sonuna kadarki kısım, eserin ilk dizeğinin başından 3. Dizeğin 2. Ölçüsünün sonuna kadar olan kısmın aynısıdır. Bu yüzden bu kısımların analizini ayrıca yapmaya gerek yoktur.

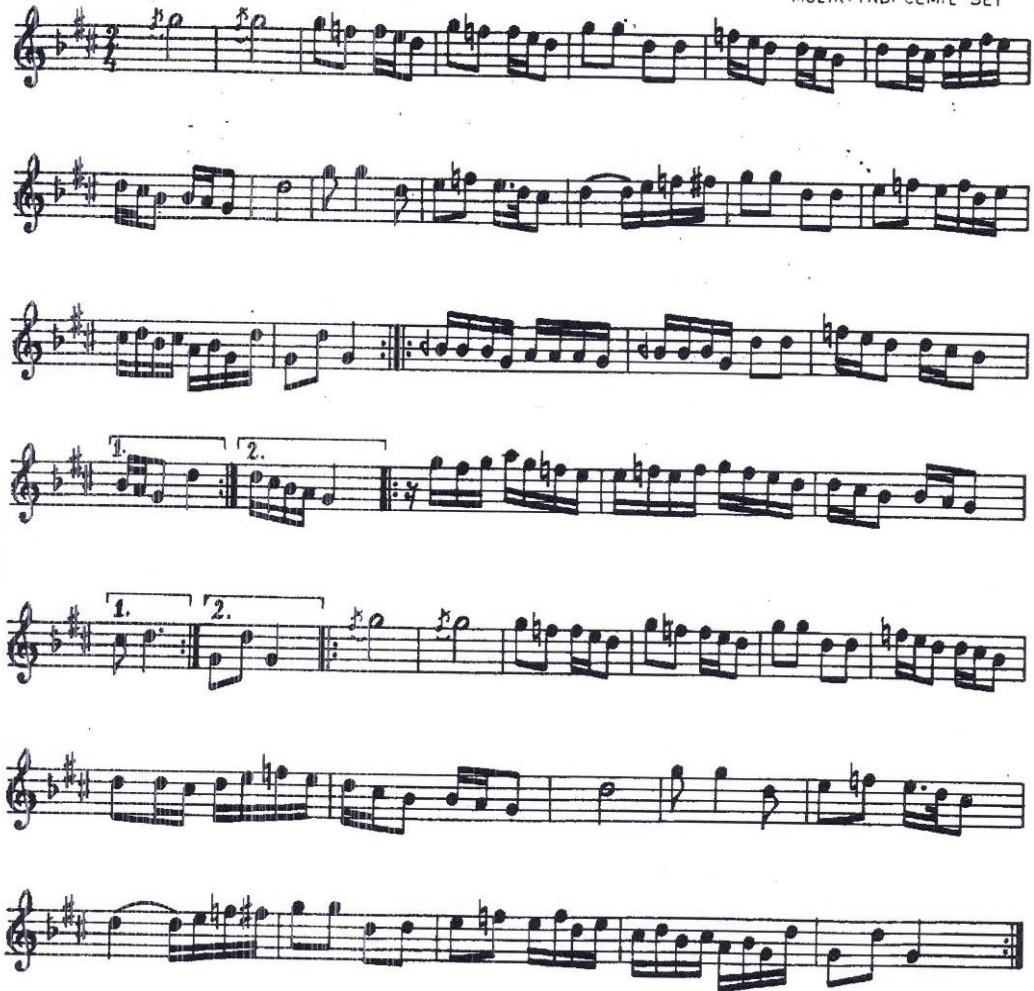
EK- 14. Nikriz Longa 1

NİKRİZ LONGA

USÛLÜ: NİM SOFYAN

$\text{♩} = 94$

MÜZİK: İNB. CEMİL BEY

3.15.On Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane ve Teslim

Eserin ilk dizeğinin başından 2. dizeğin sonuna kadar Rast perdesine Nikriz 3'lüsüyle inilmiş, Yegah perdesinden Hicaz'lı Dik Kürdi perdesine kadar çıkılarak Rast perdesine inilmiş, sonra tekrar Rast perdesine Nikriz 3'lüsüyle inilmiş, Yegah perdesinden Hicazlı Rast perdesinden Nikriz'li Neva perdesine kadar çıkılmış ve bu seslerde gezinilerek en son Rast perdesinde Nikriz ile kalınmıştır. Bu şekilde bu hane sonlandırılmıştır.

2. Hane

3. Dizeğin ilk 2 ölçüsünde Neva perdesinden Rast'lı Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Daha sonra bu dizeğin 3. ölçüsünde Segah ve Çargah perdeleri kullanılarak Dügah perdesine Uşşak 4'lüsünün ilk 3 sesiyle inilmiştir. Sonra 4. ölçüde Segah perdesi tekrar Dik Kürdi perdesine dönüşmüş ve Rast perdesine Nikriz 3'lüsü ile inilmiştir. 4. Dizeğin ilk 2 ölçüsü, 3. dizeğin ilk 2 ölçüsünün aynısıdır. 4. Dizeğin 3. ve 4. ölçülerinde Dügah perdesinden kromatik bir şekilde Neva perdesine kadar çıkılmış ve Hüseyini perdesine de çıkılarak Neva perdesinde kalınmıştır. Bu şekilde 2. hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

5. Dizeğin başından bu dizeğin 3. ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinden Muhayyer, Dik Sünbüle ve Tiz çargah perdelerine çıkılıp Muhayyer perdesine inilmiştir. Bu, 3. hanenin ilk 3 ölçüsünde tekrarlanmıştır. Daha sonra bu dizeğin 4. ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Tiz Neva perdesine atlanmış, Tiz Nim Hicaz perdesine inilip tekrar Tiz neva perdesine çıkılmıştır. 6. Dizeğin ilk 2 ölçüsü 5. dizeğin ilk 2 ölçüsünün aynısıdır, 3. ölçüsü ise 5. dizeğin son ölçüsünün aynısıdır. 6. Dizeğin son ölçüsünde Gerdaniye perdesinde kalınarak bu hane sonlandırılmıştır.

EK- 15. Nikrız Longa 2

NİKRİZ LONGA

NİM SOFYAN

MÜZİK:TANBÜRİ CEMİL BEY

♩ = 92 1. VE TESLİM

The musical score for "Nikrız Longa 2" is written for a single melodic line on a five-staff system. The key signature is D major (two sharps: F# and C#). The time signature is 2/4. The tempo is marked as ♩ = 92. The first staff begins with a treble clef and a key signature change to D major. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some triplets. The first staff ends with a repeat sign and a fermata. The second staff is marked with a "2." and a repeat sign. The third staff ends with a repeat sign and a fermata. The fourth staff is marked with a "3." and a repeat sign. The fifth staff ends with a repeat sign and a fermata. The score is written in a style typical of traditional Turkish music notation, with some specific rhythmic markings and accidentals.

3.16.On Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Eser 9/8'lik (Aksak) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başından bu dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. 2. Dizeğin başından bu dizeğin sonuna kadar Segah perdesinde Segah ve Müstear gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. 3. Dizeğin ilk ölçüsünde Segah perdesinde Segah Müstear 3'lüsü gösterilmiş, bu dizeğin 2. Ölçüsünde Rast perdesine Nikriz 5'lisi ile inilmiş ve bu perdede kalınmıştır.

Eserin 4.dizeğinin ilk ölçüsünün başında Neva perdesine Buselik 4'lüsü ile inilmiş, bu ölçünün sonunda Acem perdesi Eviç perdesine dönüşmüş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. Ölçüsünde Neva perdesine Buselik 4'lüsüyle inilmiş ve bu perdede kalınmıştır. 5. Dizeğin ilk ölçüsünde Segah perdesinde Segah ve Müstear 3'lüleri gösterilmiştir. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Rast perdesine Nikriz sesleri ile inilmiş ve makam tamamlanmıştır.

6. Dizeğin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Rast 4'lüsüyle Neva perdesine inilmiş ve tekrar Gerdaniye perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Nikriz 3'lüsü gösterilmiş ve Tiz Neva perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. 7. Dizeğin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Nikriz 3'lüsü gösterilmiş, Neva perdesine inilip tekrar Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Nikriz 3'lüsü gösterilmiş, Eviç perdesine inilmiş ve Tiz Neva perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. 8. Dizeğin başında Gerdaniye perdesinde Nikriz 3'lüsü gösterilmiş, bu dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesine Rast 4'lüsü ile inilmiştir. 9. Dizeğin ilk ölçüsünde Segah perdesine Müstear'lı inilmiştir. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Neva perdesinde Rast ve Buselik gösterilmiştir. 10. Dizeğin başından sonuna kadar Rast perdesinde Nikriz gösterilerek bu perdede kalınmıştır.

EK- 16. Nikriz Zeybek 1

NIKRIZ ZEYBEK

USÜLÜ : Aksak

MÜZİK : TANBÜRİ CEMİL BEY

SON

Özgür

3.17.On Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Eser 9/8'lik (Aksak) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başından 2. dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinden Acem perdesine atlanmış, Neva perdesinde Buselik gösterilmiş ve Rast perdesinde Nikriz gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 2. Dizeğin 2. ölçüsünün başında Gerdaniye perdesinden Neva perdesine inilirken iniş-çıkış cazibesiyle Eviç perdesi kullanılmış, daha sonra bu perde Acem perdesine dönüşmüştür. Buradan 3. dizeğin sonuna kadar Neva perdesine Buselik 4'lüsü ile inilmiş, Rast perdesine de Nikriz 5'lisi ile inilerek bu perdede kalınmıştır. 4. Dizeğin başından sonuna kadar Neva perdesinde Buselik 4'lüsü ve Rast perdesinde Nikriz 5'lisi gösterilerek rast perdesinde kalınmıştır. Daha sonra 5. dizeğin başından sonuna kadar Neva perdesinde Buselik, Rast perdesinde Nikriz seslerinde dolaşarak, Rast perdesinde Nikriz 5'lisi ile kalınmıştır. 6. Dizeğin başından sonuna kadar Neva perdesinde Buselik ve Rast gösterilmiş, yine bu perdede Buselik 4'lüsü ile kalınmıştır. 7. Dizeğin başından sonuna kadar Rast perdesinde Nikriz, Neva perdesinde Buselik seslerinde dolaşmış ve Rast perdesinde Nikriz 5'lisi ile kalınmıştır. 8. Dizeğin başından sonuna kadar Neva perdesinde Rast ve Buselik seslerinde dolaşmış, daha sonra yine Neva perdesinde Buselik 4'lüsü ile kalınmıştır. 9. Dizeğin başından sonuna kadar Rast perdesinde Nikriz, Neva perdesinde Buselik gösterilmiş, Rast perdesinde Nikriz 5'lisi gösterilerek eser sonlandırılmıştır.

EK- 17. Nikriz Zeybek 2

NIKRIZ ZEYBEK

USÜLÜ: AKSAK

♩ = 124

MÜZİK: TNB- CEMİL BEY

(RÜŞEN KAM TARAFINDAN CEMİL BEY'İN İCRASINDAN NOTAYA ALINMIŞTIR.)

3.18.On Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Eser 9/8'lik (Aksak) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başından bu dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve Rast perdesinde kalınmıştır. 2. Dizeğin başından sonuna kadar Rast perdesinde Rast gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 3. Dizeğin ilk ölçüsünde Çargah perdesinde Kalınmış, Segah ve Kürdi perdeleri kullanılmış, daha sonra Çargah perdesi Nim Hicaz perdesine Segah perdesi Dik Kürdi perdesine ve Kürdi perdesi de Düğah perdesine dönüşmüştür. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Nim Hicaz perdesinden Gerdaniye perdesine Eviç perdesi kullanılarak çıkılmış, Daha sonra bu, iniş-çıkış cazibesiyile Acem perdesine dönüşmüştür. Bu ölçünün sonunda Rast perdesine Nikriz 5'lisi ile inilmiştir. Daha sonra 3. dizeğin son ölçüsünde bu dizeğin ilk ölçüsünde kullanılan sesler kullanılmıştır. 4. Dizeğin ilk ölçüsünde Rast perdesine Nikriz 5'lisi ile inilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde tekrar Rast makamı seslerine dönülmüştür. Sonra buradan 6. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra 6. dizeğin 2. ölçüsünde Rast seslerinde dolaşmıştır. Bu dizeğin 3. ölçüsünde Nim Hicaz perdesi kullanılarak Gerdaniye perdesine Acem ve Eviç perdeleri kullanılarak inilip çıkılmış, Sonra Kürdi perdesine inilip Segah perdesinde kalınmıştır. Daha sonra 7. Dizeğin ilk ölçüsünün başında Çargah ve Segah perdeleri kullanılmış, daha sonra bu perdeler Nim Hicaz ve Dik Kürdi perdelerine dönüşmüştür. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünde Tekrar segah perdesi kullanılıp Rast perdesinde Çeşnisiz kalınmıştır. 7. Dizeğin son ölçüsünden 9. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesine Rast'lı ve Buselik'li çıkılıp inilerek Neva perdesinde kalınmıştır. 9. Dizeğin 2. ölçüsünün başından 10. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünün başından eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin 2. ölçüsünün başından 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar önce Gerdaniye perdesinde kalınmış, sonra Neva perdesinden Rast'lı bir şekilde tekrar Gerdaniye perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. 2. Dizeğin 2. ölçüsünün başından bu dizeğin sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra 3. Dizeğin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Buselik'li bir şekilde Tiz Neva perdesine çıkılmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünden 3. ölçüsünün sonuna kadar

Gerdaniye perdesinde tekrar Buselik gösterilmiş ve Neva perdesine Rast'lı inilmiştir. 4. Dizeğin ilk ölçüsünde Eviç ve Acem perdeleri kullanılarak Nim Hicaz perdesine inilmiş, daha sonra Segah perdesinde Çeşnisiz kalınmıştır. 4. Dizeğin 2. ölçüsünde iniş-çıkış cazibesiyle Eviç ve Acem perdeleri kullanılarak Neva perdesine inilmiştir. 5. Ddizeğin ilk ölçüsünde Rast perdesine Nikriz 5'lisi ile inilerek bu perdede kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünün başından bu dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Rast Seslerinde dolaşmış ve bu perdede Rast'lı kalınmıştır. 6. Dizeğin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. 6. Dizeğin son ölçüsünde önce çargah ve Segah perdeleri kullanılmış, sonra Çargah perdesi Nim Hicaz perdesine dönüşmüştür. 7. Dizeğin ilk ölçüsünde Nim Hicaz ve Dik kürdi perdeleri kullanılmış, sonra Dik Kürdi perdesi Buselik perdesine dönüşmüştür. Bu şekilde Rast perdesine inilince Rast perdesinde Pesendide oluşmuştur. 7. Dizeğin 2. ölçüsünde Çargah ve Segah perdeleri kullanılmış, sonra Çargah perdesi Nim Hicaz perdesine dönüşmüştür. Bu dizeğin son ölçüsünde Rast perdesine Nikriz'li inilerek bu perdede kalınmıştır. 8. Dizeğin başından 9. Dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Gerdaniye perdesinden Neva perdesine Buselik'li inilip Rast'lı çıkılmış ve en son Neva perdesinde Buselik gösterilerek kalınmıştır. 9. Dizeğin son ölçüsünden 10. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Sonra buradan Dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Rast gösterilmiştir. Sonra Neva perdesinden Rast'lı bir şekilde Gerdaniye perdesine çıkılmış, bu perdede Rast 3'lüsü gösterilerek karar edilmiştir.

EK- 18. Rast Zeybek

TRT
Muzik Dairesi
T S M

RAST ZEYBEK

USÜLÜ: AKSAK
♩: 144

MÜZİK: TANBURİ CEMİL BEY

T R Y
Qe[k Dalree)
T S M

3.19.On Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulünde yazılmaya başlanmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başından bu dizeğin 2. ölçüsünün ilk kısmına kadar Rast perdesinde Çargah 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra 2. ölçünün devamında Buselik perdesi Dik Kürdi perdesine dönüşmüş, Rast perdesine Nikriz 3'lüsüyle, Hüseyini Aşiran perdesine Buselik 4'lüsü ile inildikten sonra Rast perdesinde kalınmıştır. Daha sonra buradan 2. dizeğin ilk ölçüsünün sonuna kadar Rast perdesinden Çargah'lı bir şekilde çıkılmış, Hüseyini perdesinde Kürdi 3'lüsü ile kalınmıştır. Bu şekilde hane sonlandırılmıştır.

Teslim

Eserin 2. dizeğinin 2. ölçüsünün başından bu dizeğin sonuna kadar önce Neva perdesinde Buselik gösterilmiş, Sonra Çargah perdesinde Çargah'lı kalınmıştır. 3. Dizeğin ilk ölçüsünde Çargah perdesinden Buselik perdesine inilmiş, sonra bu perde Dik Kürdi perdesine dönüşerek Rast perdesine Nikriz'li inilmiştir. 3. Dizeğin 2. ölçüsü teslim hanesinin başına götüren 1. dolaptır. Burada Rast perdesinde Nikriz'li kalıktan sonra yine Rast perdesinden Çargah'lı bir şekilde Hüseyini perdesine kadar çıkılmıştır. 3. Dizeğin son ölçüsü ise 2. dolaptır. Dizeğin başındaki Rast perdesindeki Nikriz'li kalışın devamıdır. (Bu eserde teslim hanesi her haneden sonra tekrar verilmiştir. bazı notalar ve nota kalıpları değişse de kalışlar aynı olduğundan verilen diğer teslim hanelerinin makamsal analizinin ayrıca yapılmasına gerek yoktur.)

2. Hane

4. Dizeğin başında Rast perdesinden Neva perdesine atlanmış, Nim Hisar perdesine çıkılarak tekrar Neva perdesine inilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Buselik perdesinden Nim Hisar perdesine kadar çıkılmış ve ölçünün sonunda Çargah perdesine inilmiştir. Daha sonra Bu dizeğin son ölçüsünde önce Neva perdesinden Buselik perdesine kadar inilmiş, Nim Hisar perdesi Hüseyini perdesine dönüşmüş ve Gerdaniye perdesine Mahur perdesi kullanılarak çıkıldıktan sonra Mahur perdesi Acem perdesine Dönüşmüştür. 5. Dizeğin ilk ölçüsünün başından sonuna kadar bir önceki ölçü

de hesaba katılarak Neva perdesinde Buselik 4'lüsü gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Bu şekilde Hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

7. Dizeğin ilk ölçüsünün başında Gerdaniye perdesinden Çargah'lı bir şekilde Neva perdesine inilmiş ve Tekrar Gerdaniye perdesine çıkılarak bu perdede kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünün başından sonuna kadar Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsü gösterilmiştir. Daha sonra bu dizeğin son ölçüsünde Gerdaniye perdesindeki Buselik devam ettirilmiş ve Mahur perdesi Acem perdesine dönüşerek Neva perdesine Buselik'li inilmiştir. 8. Dizeğin ilk ölçüsünde de Neva perdesindeki Buselik devam ettirilerek yedenli olarak Neva perdesinde kalınmıştır. Bu şekilde Hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

Eserin 2. Sayfasında usul değişmiş ve 6/4'lük (Yürük Semai) usulü olmuştur.

Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başında Rast, Segah ve Neva atlamaları yapılmış, bu ölçünün sonunda Dügah perdesinde Buselik 4'lüsü ile kalınmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. ölçüsünün başında Dügah perdesindeki Buselik devam etmiş, sonra Buselik perdesinde Nişabur 3'lüsüne kısaca değinilmiş ve ölçünün sonunda Mahur perdesine çıkılıp neva perdesinden Hüseyini perdesine gelinmiştir. Bu dizeğin 3. ölçüsü 1. dolaptır. Bu ölçüde önce Nim Hicaz perdesi kullanılmış, daha sonra Mahur perdesi Acem perdesine, Nim Hicaz perdesi de Çargah perdesine dönüşerek Dügah perdesine kadar inilmiştir. Bu şekilde dizeğin başına dönüş sağlanmıştır. Bu dizeğin son ölçüsü ise 2. dolaptır. Bu ölçüde Nim hicaz perdesi kullanılarak Rast perdesinden Gerdaniye perdesine kadar çıkılmıştır. 2. Sayfanın 2. dizeğinin ilk ölçüsünde ilk olarak Mahur perdesi kullanılsa da ölçünün sonunda Neva perdesinde Buselik'li kalınmıştır. Daha sonra buradan bu dizeğin son ölçüsünün ilk bölümüne kadar Rast perdesinde Çargah seslerinde dolaşmıştır. Bu dizeğin son ölçüsü 1. dolaptır. Bu ölçünün devamında Rast perdesinden Suzidilara makamı sesleriyle Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. 3. Dizeğin ilk ölçüsü ise 2. dolaptır ve 2. dizekteki Rast perdesinde gösterilen Çargah'ın Rast perdesindeki Karar kısmıdır. Bu şekilde 4. Hane sonlandırılmıştır.

EK- 19. Suzidilara Saz Semaisi

Usûl: Aksak Semâi

SÛZİDİLÂRA SAZ SEMÂÎ

Beste: Tanburi Cemil Bey
(9.5.1871 - 4.8.1916)

1.Hâne

Teslim

2.Hâne

Teslim

3.Hâne

Teslim

Beste: Tanburi Cemil Bey
(9.5.1871 - 4.8.1916)

SÛZİDİLÂRA SAZ SEMÂÎ

28 *4. Hâne*

32

36 *Teslim*

39

3.20.Yirminci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1. Hane

Eser 20/4'lük (Fahte) usulünde yazılmıştır.

Eserin ilk dizeğinin başından 8. Dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Zirgüleli Hicaz gösterilerek Rast perdesine inilmiş ve bu da Rast perdesinde Neveser makamı dizisini oluşturmuştur. Bu, Şedaraban makamının içerdiği bir çeşnidir. Ara ara Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi kullanılsa da uzatılmadan tekrar Nim Hicaz perdesine dönmüştür. 8. Dizeğin sonunda Neva perdesinde Zirgüleli Hicaz gösterilmiş ve bu perdede yarım karar edilmiştir. Bu şekilde ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

9. Dizeğin ilk ölçüsünde Rast perdesinden Neva perdesine atlanmış ve Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi kullanılarak Hisar perdesine kadar çıkmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Çargah perdesinde Nikriz 3'lüsü ile kalınmıştır. 9. Dizeğin son ölçüsünden 10. dizeğin sonuna kadar Eviç perdesi yerine Acem, Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi kullanılmış ve en son Rast perdesinde Çeşnisiz kalındıktan sonra Neva perdesine atlanmıştır. Eserin 2. sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünde de Çargah perdesi kullanılmış ve bu sayfanın 2. dizeğinin sonuna kadar Yegah perdesinde Zirgüleli Hicaz seslerinde dolaşmıştır. Bu şekilde tam karar edilerek hane sonlandırılmıştır.

2. Hane

Eserin 2. sayfasının 3. Dizeğinin başından 5. Dizeğinin ilk ölçüsünün ilk notasına kadar Rast perdesinde Nikriz 5'lisi gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan 10. dizeğin sonuna kadar ara ara Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi, Tiz Nim Hicaz perdesi yerine de Tiz çargah perdesi kullanılsa da bu fazla uzatılmamış ve Neva perdesinde Zürgüleli Hicaz ile Yarım kalış yapılmıştır. Bu şekilde 2. Hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

Eserin 3. Sayfasının ilk dizeğinin başından bu dizeğin 2. ölçüsünün sonuna kadar Çargah perdesinde Nikriz gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra buradan bu sayfanın 2. dizeğinin sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz gösterilmiş ve bu perdede

kalınmıştır. 3. Dizeğin ilk ölçüsü ve 2. ölçüsünün başında Eviç ve Hisar perdeleri kullanılmış, 2. ölçünün devamında ise bu perdeler Acem ve Hüseyini perdelerine dönüşmüştür. Daha sonra buradan 4. dizeğin sonuna kadar Rast perdesinde Acem'li Rast dizisi gösterilmiş ve bu şekilde Rast perdesinde kalınmıştır. 5. Dizeğin başından 6. dizeğin ilk notasına kadar ara ara sesler değişse de Muhayyer perdesinde Buselik gösterilmiştir. Daha sonra buradan 8. dizeğin sonuna kadar üst bölgedeki sesler iniş-çıkış cazibesiyle değişmiş, Tiz Nim Hicaz perdesi yerine Tiz Çargah perdesi kullanılmış ve son olarak Neva perdesinde Zirgüleli Hicaz gösterilerek yarım karar edilmiştir. Bu şekilde bu hane sonlandırılmıştır.

EK- 20. Şedaraban Peşrevi

ŞEDD-İ ARABAN PEŞREVİ

USÛLÜ: FAHTE

MÜZİK: TANBURI CEMİL BEY

♩ = 112

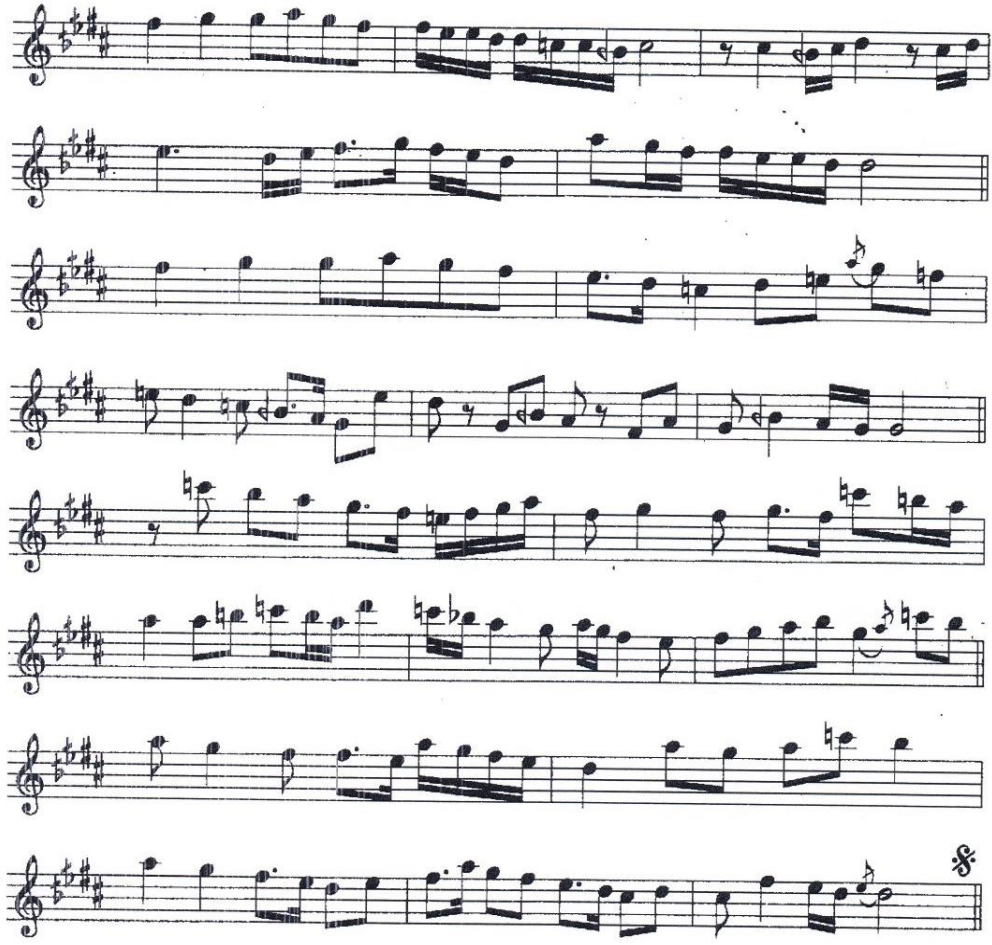
♩ = 112

TESLİM

SON

2. HÂNE

3.HÂNE

PEŞREV 3 HÂNELİDİR

3.21.Yirmi Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

1 Hane

Eser 10/8'lik (Aksak Semai) usulünde yazılmaya başlanmıştır.

Eserin ilk dizeğinin ilk ölçüsünün başından sonuna kadar Neva perdesinde Zirgüleli Hicaz 3'lüsü gösterilmiş ve bu perdede yarım karar yapılmıştır. Daha sonra bu dizeğin 2. Ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Çargah perdesine Nikriz'li inilmiş, sonra tekrar Gerdaniye perdesine çıkılarak bu perdede Nikriz 3'lüsü ile kalınmıştır. 2. Dizeğin başından 3. dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz ve Gerdaniye perdesinde Nikriz 3'lüsü seslerinde dolaşmış ve Neva perdesinde Zirgüleli Hicaz ile yarım karar edilmiştir. Bu şekilde ilk hane sonlandırılmıştır.

Teslim

4. Dizeğin başında Rast perdesinden Neva perdesine atlanmıştır. Daha sonra dizeğin sonuna kadar Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi kullanılarak dolaşmış ve dizeğin sonunda Rast perdesinde çeşnisiz kalınmıştır. 5. Dizeğin başında Rast perdesinden Nim Hisar perdesine atlanmış, sonra Nim Hicaz perdesine kadar inilip tekrar Neva perdesinde kalınmıştır. Daha sonra buradan dizeğin son ölçüsünün son bölümüne kadar Şedaraban makamı seslerinde karışık gezinilip Neva perdesine çıkılmıştır. Dizeğin sonunda Dik Kürdi perdesi Segah perdesine dönüşmüştür. 6. Dizeğin başında Nim Hicaz perdesi yerine Çargah perdesi kullanılmış ve Yegah perdesine Hicaz'lı inilmiştir. Bu dizeğin son ölçüsünde de Yegah perdesindeki Hicaz Devam ettirilmiş ve bu perdede tam karar edilmiştir. Bu şekilde teslim hanesi sonlandırılmıştır.

2. Hane

7. Dizeğin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Neva perdesine inilip bu perdeden tekrar Hicaz'lı bir şekilde Gerdaniye perdesine çıkılmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Gerdaniye perdesinden Nikriz 3'lüsü ile Dik Sünbüle perdesine çıkılmış, sonra Neva perdesine Hicaz'lı inilip Eviç perdesinde çeşnisiz kalınmıştır. 8. Dizeğin başından sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz gösterilmiştir. 9. Dizekte de Neva perdesinde Hicaz seslerinde dolaşıldıktan sonra bu perdede yarım karar edilmiştir. Bu şekilde hane sonlandırılmıştır.

3. Hane

Eserin 2. Sayfasının ilk dizeğinin ilk ölçüsünde Neva perdesinden Tiz Çargah perdesine atlanmış, iniş-çıkış cazibesiyle Tiz Segah ve Dik Sünbüle perdeleri kullanılmış ve ölçünün sonunda Eviç perdesinde kalınmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde iniş-çıkış cazibesiyle tekrar Dik sünbüle ve Tiz Segah perdeleri kullanılmış ve ölçünün sonunda Muhayyer perdesinde Uşşak 3'lüsü ile kalınmıştır. Eserin 2. Sayfasının 2. dizeğinin ilk ölçüsünde Gerdaniye perdesinde Rast 5'lisi gösterilmiş, sonra yine aynı sesler kullanılarak Tiz Neva perdesine çıkılmıştır. Bu dizeğin 2. ölçüsünde Çargah perdesi ve Dik Sünbüle perdesi kullanılarak Gerdaniye perdesinde Çeşnisiz kalınmıştır. 3. Dizeğin başında Gerdaniye perdesine Buselik 4'lüsü ile inilmiştir. Devamında ise Neva perdesinde Hicaz gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 4. Dizekte de Neva perdesindeki Hicaz devam ettirilmiş ve bu perdede yarım karar edilmiştir. Bu şekilde hane sonlandırılmıştır.

4. Hane

Eserin 2. Sayfasının 5. dizeğinde usul değişmiş ve 6/8'lik (Yürük Semai) usulü olmuştur.

5. Dizeğin başından 6. Dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. 7. dizekte önce Gerdaniye perdesinde Rast ve sonra da Neva perdesinde Rast gösterilmiştir. 8. Dizekte de Gerdaniye perdesinde Rast gösterilerek bu perdede kalınmıştır. 9. Dizeğin başından 10. dizeğin sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz seslerinde dolaşılmıştır. 10. Dizeğin 2. ölçüsün 1. dolaptır ve 9. dizeğin başına dönüşü sağlamaktadır. 10. Dizeğin son ölçüsü ise 2. dolaptır ve Neva perdesindeki Hicaz'ın yarım karar ettiği yerdir. 11. Dizeğin başından 4. ölçüsünün sonuna kadar Neva perdesinde Hicaz Gösterilmiş ve bu perdede kalınmıştır. Daha sonra dizeğin devamında Neva perdesinden Gerdaniye perdesine çıkılmış ve bu perdeden de Nikriz'li bir şekilde Tiz Neva perdesine çıkılmıştır. Bu şekilde hane sonlandırılmıştır.

EK- 21. Şedaraban Saz Semaisi

ŞED ARABAN SAZ SEMÂİSİ

USÛL: AKSAK SEMÂİ
Birinci Hane

BESTE: TANBURI CEMİL BEY

Mülâzime §

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgulardan bu sonuçlara varılmıştır.

Makamsal açıdan analizi yapılan 21 tane eserin 7'sini Saz Semaisi, 8'ini Peşrev, 3'ünü Zeybek, 2'sini Longa ve 1'ini de Oyun Havası oluşturmaktadır.

Birinci alt problemin bulguları ile (Bestenigar Saz Semaisi) eser içerisinde bestekarın makamın tüm özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eserin 3. hanesinde Eviç perdesinde Segah ve Nim Hicaz perdesinde Hicaz çeşnilerini kullandığı, bunların dışında eser içerisinde başka bir makama geçki yapılmadığı, Bestenigar makamının seslerinde seyredildiği görülmektedir.

İkinci alt problemin bulguları ile (Ferahfeza Peşrevi) eser içerisinde bestekarın makamın tüm özelliklerini gösterdiği, Dügah perdesinde Uşşak ve Kürdi çeşnilerini makama uygun işlediği görülmektedir. Eserin 4. hanesinde Dügah perdesinde kısa bir Hicaz geçkisi dışında başka herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

Üçüncü alt problemin bulguları ile (Ferahfeza Saz Semaisi) bestekarın eser içerisinde makamın tüm özelliklerini işlediği görülmektedir. Eserin 2. hanesinde Müstear makamına atıfda bulunduğu ve eserin 3. hanesinde Zirgüleli Hicaz makamına geçki yaptığı görülmektedir. Eser içerisinde Dügah perdesinde Uşşak ve Kürdi çeşnileri makamın ruhuna uygun bir şekilde kullanılmıştır. Eserin 4. hanesinde de birçok altere ses kullanılsa da herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

Dördüncü alt problemin bulguları ile (Hicazkar Peşrevi) bestekarın eser içerisinde makamın tüm özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eser içerisinde Gerdaniye ve Rast perdelerinde Kürdi çeşnisi gösterilerek Kürdili Hicazkar makamına atıflar yapıldığı, 2. ve 3. hanelerde Neva perdesinde Uşşak (Arazbar) çeşnisi ile kalışlar yapıldığı görülmektedir. Bunların dışında herhangi bir makama geçki yapılmamıştır. Hicazkar makamının seyrinde, gelenek haline gelmiş olan Hicaz perdesinin karara gitmeden önce kullanılması durumu bu eserin teslim hanesinin karara giden kısmında kullanılmamıştır.

Beşinci alt problemin bulguları ile (Hicazkar Saz Semaisi) eser içerisinde bestekarın makamın tüm özelliklerini kullandığı görülmektedir. Eser içinde Neva perdesinde Uşşak (Arazbar) çeşnisinin kullanıldığı ve Gerdaniye perdesinde Buselik,

Hicaz ve Kürdi çeşnilerinin birbirine karışık bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bunlar dışında eser içerisinde herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

Altıncı alt problemin bulguları ile (Hüseyin Oyun Havası Çeçen Kızı) Eser içerisinde Bestekarın makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Bu eser içerisinde hiçbir makama geçki yapılmamış, sadece Hüseyin makamı ile seyredilmiştir.

Yedinci alt problemin bulguları ile (İsfahan Peşrevi) bestekarın eser içerisinde makamın tüm özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eserin 2. hanesinde Eviç perdesinde bir Segah çeşnili kalış olduğu görülmektedir. bunun dışında eser içerisinde herhangi bir çeşni yapılmamıştır.

Sekizinci alt problemin bulguları ile (İsfahan Saz Semaisi) eser içerisinde makamın tüm özelliklerinin gösterildiği, Eviç perdesinde Segah çeşnisinin kullanıldığı ve herhangi bir makama geçki yapılmadığı görülmektedir.

Dokuzuncu alt problemin bulguları ile (Kürdili Hicazkar Peşrevi) eser içinde makamın tüm özelliklerinin gösterildiği görülmektedir. Bunun yanında 3. hanede Nim Hisar ve Kürdi perdelerinde Nikriz çeşnili kalışlar yapıldığını ve eser içerisinde Neva perdesindeki Uşşak'ın çok sık kullanıldığını görmekteyiz. Bunlar dışında herhangi bir geçki yapılmamıştır.

Onuncu alt problemin bulguları ile (Mahur Peşrevi) bestekarın eser içerisinde mahur makamının içerdiği Rast makamını hiç kullanmamıştır. Eser boyunca hiç Segah perdesi kullanılmamış, bu perdede gösterilmesi gereken Segah Ferahnak çeşnileri eser boyunca gösterilmemiştir. Eserin 4. hanesinde Buselik perdesinde Nişabur çeşnisi gösterilmiştir. Bunun dışında herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

On birinci alt problemin bulguları ile (Muhayyer Peşrevi) bestekarın eser içerisinde makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eserin 3. hanesinde Muhayyer Kürdi makamına çok küçük atıfda bulunulmuş ve Muhayyer perdesinde Zirgüleli Hicaz çeşnisi gösterilmiştir. Bunlar dışında çok kısa Acem perdesinde Nikriz gösterilmiş ve hemen makam seslerine geri dönmüştür. Bunlar dışında herhangi bir geçki yapılmamıştır.

On ikinci alt problemin bulguları ile (Muhayyer Saz Semaisi) eser içinde makamın özelliklerinin gösterildiği görülmektedir. Eserin 2. Hanesinde Neva perdesinde Hicaz

Hümayün Makamının kullanıldığı görülmektedir. Eserin 3. hanesinde Muhayyer Kürdi makamına atıfda bulunulduğu görülmektedir. Bunlar dışında bir geçki yapılmamıştır.

On üçüncü alt problemin bulguları ile (Neva Peşrevi) bestekarın eser içerisinde makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eserin 3. hanesinde Muhayyer perdesinde Uşşak gösterilmiş ve Buselik perdesine Nişabur çeşnisiyle inilmiştir. Yine bu hanede Eviç perdesinde Segah 3'lüsü gösterilmiştir. Eserin 4. hanesinde de Eviç perdesinde Segah bolca gösterilmiştir.

On dördüncü alt problemin bulguları ile (Nikriz Longa 1) bestekarın eser içerisinde makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eser içerisinde herhangi bir makama geçki yapmamış, makamın kendi seslerinde seyretmiştir.

On beşinci alt problemin bulguları ile (Nikriz Longa 2) bestekarın eser içerisinde makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eser içerisinde herhangi bir makama geçki yapılmamış, eserin 3. hanesinde Tiz Nim Hicaz perdesi yerine Tiz Çargah perdesi altere olarak kullanılmıştır.

On altıncı alt problemin bulguları ile (Nikriz Zeybek 1) eser içerisinde bestekarın makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eser içerisinde makam sesleri dışında Segah perdesi üzerinde Segah çeşnisine karışık olarak Müstear çeşnisi kullanılmıştır. Bunun dışında herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

On yedinci alt problemin bulguları ile (Nikriz Zeybek 2) bestekarın makam içerisinde kullanılması gereken Segah perdesinde Segah ve ferahnak, Rast perdesinde Rast çeşnilerini hiç kullanmadığı görülmektedir. Eser içerisinde herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

On sekizinci alt problemin bulguları ile (Rast Zeybek) bestekarın eser içerisinde makam özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eser içerisinde Nikriz makamı Rast makamına karışık bir şekilde kullanılmıştır. Müstear makamı da eser içerisinde Segah perdesi üzerindeki Segah ve Ferahnak çeşnilerine karıştırılarak kullanılmıştır.

On dokuzuncu alt problemin bulguları ile (Suzidilara Saz Semaisi) Bestekarın makamın özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Ancak Suzidilara makamı Rast perdesinde Çargah çeşnisiyle karar eden bir makam olmasına rağmen bestekar eserde Rast perdesinde Nikriz çeşnisiyle karar etmiştir. Bunun dışında Eserin 3. hanesinde

Gerdaniye perdesinde Buselik 3'lüsünün kullanıldığı görülmektedir. Eser içerisinde bazı sesler altere olarak alınsa da başka herhangi bir makama geçki yapılmamıştır.

Yirminci alt problemin bulguları ile (Şedaraban Peşrevi) bestekârın eser içerisinde makamın tüm özelliklerini gösterdiği görülmektedir. Eserin 3. hanesinde Rast perdesinde Rast çeşnisi ile kalınmıştır. Hicaz makamlarının birbirine geçkileri dışında herhangi bir geçki yapılmamıştır.

Yirmi birinci alt problemin bulguları ile (Şedaraban Saz Semaisi) bestekârın eser içerisinde makamı tüm özellikleri ile işlediği görülmektedir. Eserin 3. ve 4. Hanelerinde Gerdaniye perdesinde Rast çeşnileri gösterilmiştir. Bunlar dışında eser içerisinde Hicaz makamı dizileri birbirine karıştırılarak kullanılmıştır ki bu da şedaraban makamının özelliğidir.

Makamsal Açısından analizi yapılan eserlerde Peşrev formundaki eserlerin Klasik üslupla bestelendiği görülmektedir. Bunun yanında Longa, Zeybek ve Oyun Havası formunda bestelenen eserlerin Türk Halk Müziği üslubuna daha yakın olduğu görülmektedir. Saz Semaisi formunda bestelenen eserlerde çoğunlukla klasik üslupla notaya alınmış olsa da Cemil Bey'in plak kayıtlarındaki icraları dinlenince, Kendine has, Türk Halk Müziği üslubunu andıran çalım tekniği ile eserleri icra ettiği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ay, B., (2018), *Tanburi Cemil Bey'in Sözlü Eserlerinin Makamsal Açıdan İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Müzik Anasanat Dalı, Afyonkarahisar (Türkiye).
- Aydemir, M., (2014), *Türk Müziği Makam Rehberi*, (1. Baskı), Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Aydemir, M., (2017), “Tanburi Cemil Bey'in Etkilerine Dair”, *Yüzyıllık Metinlerle Tanburi Cemil Bey*, (1. Baskı), ed. Hüseyin Kıyak, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., vd., (2016), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (22. Baskı), Pegem Yayınları, Ankara.
- Cemil, M., (2016), *Tanburi Cemil'in Hayatı*, (4. Baskı), Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.
- Karakaya, İ., (2014), “Bilimsel Araştırma Yöntemleri”, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (4. Baskı), ed. Abdurrahman Tanrıöğen, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Karasar, N., (2016), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (30. Baskı), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Öztuna, Y., (1969), *Türk Musikisi Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Öztuna, Y., (1974), *Türk Musikisi Ansiklopedisi*, (1. Baskı), Cilt II, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Özkan, İ. H., (2010), *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri*, (10. Baskı), Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Şahin, B., (2014), “Metodoloji”, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (4. Baskı), ed. Abdurrahman Tanrıöğen, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Yavaşca, A., (2002), *Türk Musikisi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul.